ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

z 8. októbra 2008 *

Vo veci T-73/04,

Le Carbone-Lorraine, so sídlom v Courbevoie (Francúzsko), v zastúpení: pôvodne A. Winckler a I. Simic, neskôr Winckler a H. Kanellopoulos, advokáti,

žalobca,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: F. Castillo de la Torre a É. Gippini Fournier, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie 2004/420/ES z 3. decembra 2003 týkajúceho sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP

* Jazyk konania: francúzština.

(vec C.38.359 - Výrobky na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie) [*neoficiálny preklad*] a subsidiárne návrh na zrušenie alebo zníženie výšky pokuty uloženej žalobcovi uvedeným rozhodnutím,

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV (piata komora),

v zložení: predseda komory M. Vilaras (spravodajca), sudcovia M. Prek a V. Ciucă,

tajomník: K. Andová, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. februára 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

Skutkové okolnosti

1 Le Carbone-Lorraine (ďalej len „LCL“ alebo „žalobca“) je francúzsky podnik vyrábajúci výrobky na báze uhlíka a grafitu na ich elektrické a mechanické využitie.

2 Zástupcovia Morgan Crucible Company plc (ďalej len „Morgan“) sa 18. septembra 2001 stretli so zástupcami Komisie, aby im ponúkli svoju spoluprácu pri preukázaní existencie kartelu na európskom trhu s výrobkami na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie a aby požiadali o uplatnenie opatrení zhovievavosti upravených v oznámení Komisie 96/C 207/04 o neuložení alebo znížení výšky pokút v prípadoch kartelov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 207, 1996, s. 4, ďalej len „oznámenie o spolupráci“).

3 Komisia 2. augusta 2002 podľa článku 11 nariadenia Rady (EHS) č. 17 zo 6. februára 1962 prvého nariadenia implementujúceho články 85 a 86 zmluvy (Ú. v. ES, 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3) adresovala C. Conradty Nürnberg GmbH (ďalej len „Conradty“), SGL Carbon AG (ďalej len „SGL“), Schunk GmbH a jeho dcérskej spoločnosti Schunk Kohlenstoff-Technik GmbH (ďalej spolu len „Schunk“), Eurocarbo SpA, Luckerath BV, Gerken Europe SA (ďalej len „Gerken“), ako aj žalobcovi žiadosti o informácie týkajúce sa ich správania na predmetnom trhu. List adresovaný Schunk sa tiež týkal činnosti podniku Hoffmann & Co. Elektrokohle AG (ďalej len „Hoffmann“), ktorý kúpil Schunk 28. októbra 1999.

4 Žalobca faxom adresovaným Komisii požiadal 16. augusta 2002 o uplatnenie oznámenia o spolupráci.

5 Žalobca 22. augusta 2002 a 23. septembra 2002 postúpil Komisii dôkazy týkajúce sa kartelu.

6 Komisii bola 30. septembra 2002 doručená odpoveď žalobcu na žiadosť o informácie podľa článku 11 nariadenia č. 17.

7 Komisia 23. mája 2003 na základe poskytnutých informácií zaslala žalobcovi a ostatným dotknutým podnikom, a síce podnikom Morgan, Conradty, SGL, Schunk a Hoffmann, oznámenie o výhradách. Žalobca vo svojej odpovedi uviedol, že v podstate nepopiera skutočnosti uvedené v oznámení o výhradách.

8 Po vypočutí dotknutých podnikov, s výnimkou podnikov Morgan a Conradty, Komisia prijala rozhodnutie 2004/420/ES z 3. decembra 2003 týkajúce sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec C.38.359 - Výrobky na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie) [*neoficiálny preklad*] (ďalej len „Rozhodnutie"), ktoré bolo žalobcovi oznámené listom z 11. decembra 2003. Zhrnutie Rozhodnutia bolo uverejnené v úradnom vestníku z 28. apríla 2004 (Ú. v. EÚ L 125, s. 45).

9 Komisia v Rozhodnutí uviedla, že podniky, ktorým je určené, sa podieľali na jednom a nepretržitom porušovaní článku 81 ods. 1 ES a od 1. januára 1994 článku 53 ods. 1 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP), ktoré spočívalo v priamom alebo nepriamom určovaní predajných cien a iných obchodných podmienok uplatňovaných vo vzťahu k zákazníkom, v rozdeľovaní trhov, a to najmä prideľovaním zákazníkov, a vo vedení koordinovaných činností (množstevné obmedzenia, zvyšovanie cien a bojkot) proti konkurentom, ktorí neboli členmi kartelu (odôvodnenie č. 2 Rozhodnutia).

10 Rozhodnutie obsahuje tieto ustanovenia:

„Článok 1

Nasledujúce podniky porušili ustanovenia článku 81 ods. 1 [ES] a od 1. januára 1994 ustanovenia článku 53 ods. 1 Dohody EHP tým, že sa v uvedených obdobiach podieľali

na rade dohôd a zosúladených postupov v odvetví výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie:

— [Conradty] od októbra 1988 do decembra 1999,

— [Hoffmann] od septembra 1994 do októbra 1999,

— [LCL] od októbra 1988 do júna 1999,

— [Morgan] od októbra 1988 do decembra 1999,

— [Schunk] od októbra 1988 do decembra 1999,

— [SGL] od októbra 1988 do decembra 1999.

Článok 2

Za porušenia uvedené v článku 1 sa ukladajú nasledujúce pokuty:

— [Conradty]: 1 060 000 eur,

— [Hoffmann]: 2 820 000 eur,

— [LCL]: 43 050 000 eur,

— [Morgan]: 0 eur,

— [Schunk]: 30 870 000 eur,

— [SGL]: 23 640 000 eur.

Pokuty sú splatné v lehote troch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia…

Po uplynutí tejto lehoty sa automaticky stávajú splatnými úroky vypočítané na základe úrokovej sadzby uplatňovanej Európskou centrálnou bankou na hlavné refinančné operácie k prvému dňu mesiaca, v priebehu ktorého bolo toto rozhodnutie prijaté, zvýšenej o 3,5 percentuálneho bodu.“

11 Čo sa týka výpočtu výšky pokút, Komisia kvalifikovala porušenie ako veľmi závažné vzhľadom na jeho povahu, jeho dopad na trh EHP, pokiaľ ide o dotknuté výrobky, aj keď nemohol byť presne stanovený, a rozsah relevantného geografického trhu (odôvodnenie č. 288 Rozhodnutia).

12 S cieľom zohľadniť špecifický význam protiprávneho konania každého podniku zapojeného do kartelu, a teda jeho skutočný dosah na hospodársku súťaž, Komisia rozdelila dotknuté podniky do troch kategórií podľa ich relatívneho významu na relevantnom trhu určenom ich trhovými podielmi (odôvodnenia č. 289 až 297 Rozhodnutia).

13 V dôsledku toho žalobca a Morgan, ktoré sú považované za dva najväčšie subjekty s trhovými podielmi väčšími ako 20 %, boli zaradené do prvej kategórie. Schunk a SGL, ktoré sú stredne veľkými subjektmi s trhovými podielmi medzi 10 a 20 %, boli zaradené do druhej kategórie. Hoffmann a Conradty, považované za malé subjekty z dôvodu trhových podielov menších ako 10 %, boli zaradené do tretej kategórie (odôvodnenia č. 37 a 297 Rozhodnutia).

14 Na základe predchádzajúcich úvah Komisia stanovila východiskovú sumu pokuty v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania porušenia na 35 miliónov eur pre žalobcu a Morgan, na 21 miliónov eur pre Schunk a SGL a na 6 miliónov eur pre podniky Hoffmann a Conradty (odôvodnenie č. 298 Rozhodnutia).

15 Pokiaľ ide o dĺžku trvania porušovania, Komisia prijala názor, že všetky dotknuté podniky sa dopustili jedného dlhodobého porušenia. Z dôvodu porušenia trvajúceho jedenásť rokov a dva mesiace Komisia zvýšila východiskovú sumu pokuty podnikom SGL, Morgan, Schunk a Conradty o 110 %. Čo sa týka žalobcu, Komisia určila dĺžku trvania porušovania na desať rokov a osem mesiacov a zvýšila východiskovú sumu jeho pokuty o 105 %. Pokiaľ ide o podnik Hoffmann, jeho východisková suma pokuty bola zvýšená o 50 % z dôvodu dĺžky trvania porušovania päť rokov a jeden mesiac (odôvodnenia č. 299 a 300 Rozhodnutia).

16 Základná čiastka pokuty určená v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania porušenia bola teda stanovená na 73,5 milióna eur v prípade Morgan, na 71,75 milióna eur v prípade žalobcu, na 44,1 milióna eur v prípade Schunk a SGL, na 12,6 milióna eur v prípade Conradty a na 9 miliónov eur v prípade Hoffmann (odôvodnenie č. 301 Rozhodnutia).

17 Komisia nezohľadnila žiadnu priťažujúcu ani poľahčujúcu okolnosť v neprospech alebo v prospech dotknutých podnikov (odôvodnenie č. 316 Rozhodnutia).

18 Pokiaľ ide o uplatnenie oznámenia o spolupráci, Morgan bol oslobodený od pokuty vzhľadom na to, že bol prvým podnikom, ktorý upozornil Komisiu na existenciu kartelu (odôvodnenia č. 319 až 321 Rozhodnutia).

19 V súlade s bodom D uvedeného oznámenia Komisia priznala žalobcovi zníženie výšky pokuty, ktorá by mu bola uložená, ak by nespolupracoval, o 40 %, podnikom Schunk a Hoffmann o 30 % a SGL, ktorý začal spolupracovať ako posledný, o 20 % (odôvodnenia č. 322 až 338 Rozhodnutia).

20 V časti Rozhodnutia nazvanej „Platobná schopnosť a iné faktory" Komisia po zamietnutí argumentácie SGL a žalobcu, ktorou sa snažili preukázať neschopnosť zaplatiť pokutu, pripomenula, že prvému z podnikov nedávno už uložila tri vysoké pokuty za jeho účasť na iných kartelových činnostiach.

21 Komisia upresnila, že SGL bola rozhodnutím 2002/271/ES z 18. júla 2001 týkajúcim sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec COMP/E 1/36.490 - Grafitové elektródy) (Ú. v. ES L 100, 2002, s. 1) vo veci nazývanej „grafitové elektródy“ a rozhodnutím 2006/460/ES zo 17. decembra 2002 týkajúcim sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec C.37.667 — Špeciálne grafity) (Ú. v. EÚ L 180, 2006, s. 20) vo veci nazývanej „špeciálne grafity“ uložená pokuta vo výške 80,2 milióna eur za jeho účasť na karteli s grafitovými elektródami a dve pokuty vo výške 27,75 milióna eur za jeho účasť na karteli s izostatickým grafitom a na karteli s extrudovaným grafitom (odôvodnenie č. 358 Rozhodnutia).

22 Vzhľadom na vážne finančné ťažkosti SGL a pokuty, ktoré mu boli nedávno uložené, ako aj na skutočnosť, že rôzne kartelové činnosti, ktoré boli SGL vytýkané, prebiehali súčasne, sa Komisia rozhodla, že za týchto osobitných podmienok nie je nevyhnutné na účely zaručenia účinného odstrašenia uložiť SGL pokutu v plnej výške, a preto ju znížila o 33 % na 23,64 milióna eur (odôvodnenie č. 360 Rozhodnutia).

23 Komisia dospela k záveru, že situácia žalobcu sa veľmi líši od situácie SGL a nepriznala mu žiadne zníženie výšky pokuty na základe „iných faktorov“ (odôvodnenia č. 361 a 362 Rozhodnutia).

Konanie a návrhy účastníkov konania

24 Žalobca návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 20. februára 2004 podal žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

25 Po zmene zloženia komôr Súdu prvého stupňa bol sudca spravodajca pridelený do piatej komory, ktorej bola v dôsledku toho táto vec pridelená, ako jej predseda.

26 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (piata komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania. Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté na pojednávaní 28. februára 2008.

27 V rámci tohto pojednávania po tom, ako žalobca upresnil dosah niektorých svojich tvrdení, Komisia vzala späť svoj protinávrh na zvýšenie pokuty, čo bolo zaznamenané v zápisnici z pojednávania.

28 Na vyzvanie Súdu prvého stupňa Komisia predložila list z 30. októbra 2001, ktorý jej zaslal Morgan v rámci žiadosti o uplatnenie oznámenia o spolupráci v jeho prospech. Tento list, ktorý je súčasťou správneho spisu Komisie, bol doručený žalobcovi, ktorý predložil svoje pripomienky podaním do kancelárie Súdu prvého stupňa 26. marca 2008. Ústna časť konania bola skončená 1. apríla 2008, o čom boli účastníci konania informovaní toho istého dňa listom z kancelárie Súdu prvého stupňa.

29 Žalobca navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil Rozhodnutie v rozsahu, v akom sa ho týka,

— subsidiárne zrušil uloženú pokutu alebo znížil jej výšku,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

30 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zamietol žalobu,

— zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

Právny stav

31 Hoci žaloba podaná žalobcom má dvojaký predmet, a to najmä návrh na zrušenie Rozhodnutia a subsidiárne návrh na zrušenie pokuty alebo zníženie jej výšky, jednotlivé žalobné dôvody uvádzané žalobcom v jeho písomných podaniach však medzi nimi nerozlišovali.

32 Žalobca, ktorý bol na pojednávaní vyzvaný Súdom prvého stupňa, aby sa vyjadril o presnom dosahu niektorých tvrdení, vyhlásil, že argumentácia v súvislosti s jeho pasívnou úlohou pri dopúšťaní sa porušenia na trhu s uhlíkovými a grafitovými blokmi sleduje výlučne uplatnenie príslušnej poľahčujúcej okolnosti a teda zníženie výšky pokuty. Rovnako žalobca upresnil, že nepopiera svoju účasť na zasadnutiach technického výboru týkajúcich sa výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre mechanické aplikácie a z tohto dôvodu ani svoj podiel na porušovaní v tejto oblasti. Súd prvého stupňa zaprotokoloval tieto vyhlásenia v zápisnici z pojednávania.

33 V tejto súvislosti treba uviesť, že hoci žalobca navrhol, aby Súd prvého stupňa v celosti zrušil Rozhodnutie v rozsahu, v akom sa ho týka, všetky žalobné dôvody uvedené žalobcom spochybňujú len tú časť Rozhodnutia, ktorá sa týka pokút, a to najmä jeho článok 2, v ktorom Komisia stanovila výšku pokuty uloženej žalobcovi na 43 050 000 eur. Vzhľadom na to, že žalobca neuviedol žiadny žalobný dôvod na podporu návrhu na zrušenie Rozhodnutia v jeho celosti, tento návrh musí byť zamietnutý a opodstatnené je preskúmať iba dôvodnosť návrhu žalobcu na zrušenie pokuty alebo na zníženie jej výšky.

O nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa mala Komisia údajne dopustiť z dôvodu nevymedzenia relevantných trhov s predmetnými výrobkami, alebo prinajmenšom relevantných kategórií predmetných výrobkov

34 Žalobca tvrdí, že vymedzenie relevantných trhov s predmetnými výrobkami, alebo prinajmenšom relevantných kategórií predmetných výrobkov je v danom prípade nevyhnutné pre presné kvalifikovanie porušenia a jeho skutočných účinkov na účely stanovenia výšky pokuty. Okrem toho Komisia „nelogicky“ začala správne konania a stanovila výšku pokuty na zjavne vyššej úrovni v dôsledku toho, že neboli zodpovedajúco definované relevantné trhy.

O kvalifikovaní porušenia

35 Žalobca tvrdí, že Komisia bola povinná v súlade s judikatúrou analyzovať relevantné trhy s predmetnými výrobkami, alebo prinajmenšom relevantné kategórie predmetných výrobkov, a v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Súdu prvého stupňa z 19. marca 2003, CMA CGM a i./Komisia (T-213/00, Zb. s. II-913, bod 206).

36 V tomto rozsudku Súd prvého stupňa pripomenul, že v rámci uplatnenia článku 81 ES je na určenie, či nejaká dohoda môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a má za cieľ alebo za následok vylúčenie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže vnútri spoločného trhu, potrebné prípadne definovať relevantný trh (rozsudky Súdu prvého stupňa z 21. februára 1995, SPO a i./Komisia, T-29/92, Zb. s. II-289, bod 74, a z 15. marca 2000, Cimenteries CBR a i./Komisia, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Zb. s. II-491, bod 1093). Povinnosť vymedziť relevantný trh v rozhodnutí prijatom v rámci uplatňovania článku 81 ES sa teda Komisii ukladá len vtedy, ak bez tohto vymedzenia nie je možné určiť, či dohoda, rozhodnutie o zlúčení podnikov alebo predmetný zosúladený postup môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a má za cieľ alebo za následok vylúčenie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže vnútri spoločného trhu (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia, T-62/98, Zb. s. II-2707, bod 230; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. decembra 1998, European Night Services a i./Komisia, T-374/94, T-375/94, T-384/94 a T-388/94, Zb. s. II-3141, body 93 až 95 a bod 103).

37 Žalobca však v danom prípade tvrdí, že vymedzenie relevantných trhov s predmetnými výrobkami, alebo prinajmenšom relevantných kategórií predmetných výrobkov je nevyhnutné nie na účely kvalifikovania protiprávnych praktík z hľadiska článku 81 ES, ale presného kvalifikovania porušenia a jeho skutočných účinkov v súvislosti s určením výšky pokuty, čo je iná otázka ako otázka protiprávnosti.

38 Odkaz na rozsudok CMA CGM a i./Komisia, už citovaný v bode 35 vyššie, je preto irelevantný, vzhľadom na to, že jednak Komisia podrobným spôsobom definovala odvetvie výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie, pričom jasne rozlišovala medzi rôznymi druhmi dotknutých výrobkov (odôvodnenia č. 4 až 13 Rozhodnutia) a geografickým rozsahom trhu s uvedenými výrobkami (odôvodnenia č. 48 až 50 Rozhodnutia) a jednak, že horizontálne kartely určujúce ceny a vzťahujúce sa na celé územie EHP, ako kartel uvedený v Rozhodnutí, predstavujú zjavné porušenie práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže.

39 Zdá sa, že argumentácia žalobcu sa v skutočnosti týka posúdenia závažnosti porušenia, ktoré uskutočnila Komisia a stanovenia východiskovej sumy pokuty, ktoré s tým súvisí.

40 Žalobca zastáva názor, že závažnosť porušenia mala byť posudzovaná Komisiou osobitne pre každú kategóriu výrobkov, ktoré boli predmetom kartelu. V rámci tejto analýzy tvrdí, že kartel mal dohromady veľmi obmedzený dopad na výrobky na báze uhlíka a grafitu pre elektrické aplikácie a netýkal sa, alebo len v malej miere, európskeho trhu s uhlíkovými a grafitovými blokmi a odvetvia výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre mechanické aplikácie, čo malo Komisiu viesť k diferencovanému stanoveniu východiskových súm.

41 V tejto súvislosti treba poznamenať, že žalobca uviedol rovnaké tvrdenia v rámci svojich žalobných dôvodov založených na neprimeranosti východiskovej sumy pokuty a nesprávnom posúdení Komisiou poľahčujúcich okolností a že budú takisto preskúmané neskôr.

42 Žalobný dôvod založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa mala komisia dopustiť tým, že nevymedzila relevantné trhy s predmetnými výrobkami, alebo prinajmenšom relevantné kategórie predmetných výrobkov, pokiaľ je skúmaný samostatne, nemôže byť Súdom prvého stupňa prijatý.

43 Predovšetkým treba zdôrazniť, že Komisia dospela k záveru, že podniky, ktorým je Rozhodnutie určené, sa podieľali na „jednom komplexnom porušovaní“ článku 81 ods. 1 ES a 53 ods. 1 Dohody EHP, ktoré bolo nepretržité a vzťahovalo sa na celé územie EHP, a že žalobca výslovne v replike uviedol, že v danom prípade nepopiera existenciu jedného porušenia.

44 Z Rozhodnutia ďalej vyplýva, že pokuty boli uložené podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a že Komisia, aj keď Rozhodnutie výslovne neodkazuje na usmernenia k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia"), určila výšku pokút uplatnením metódy definovanej v usmerneniach.

45 Podľa tejto metódy vychádza Komisia pri výpočte pokút ukladaných dotknutým podnikom zo sumy určenej v závislosti od závažnosti porušenia. Pri posúdení závažnosti porušenia sa musí brať do úvahy samotná povaha porušenia, jeho konkrétny dopad na trh tam, kde je ho možné stanoviť, a veľkosť relevantného geografického trhu (bod 1 A prvý odsek usmernení). V tomto rámci sú porušenia roztriedené do troch kategórií, konkrétne na „mierne priestupky [porušenia — *neoficiálny preklad*]", pre ktoré sa predpokladá výška pokút medzi 1 000 a 1 miliónom eur, „závažné priestupky [porušenia — *neoficiálny preklad*]", pre ktoré sa predpokladaná výška pokút pohybuje medzi 1 miliónom a 20 miliónmi eur, a „veľmi závažné priestupky [porušenia — *neoficiálny preklad*]", za ktoré predpokladaná výška pokút presahuje 20 miliónov eur (bod 1 A druhý odsek prvá a tretia zarážka). V rámci každej z týchto kategórií umožňuje rozpätie stanovených sankcií podľa usmernení uplatnenie diferencovaného prístupu k podnikom podľa povahy nimi spáchaných porušení (bod 1 A tretí odsek). Okrem iného je podľa usmernení potrebné zobrať do úvahy efektívnu ekonomickú kapacitu pôvodcov porušení spôsobiť značnú škodu iným subjektom, najmä spotrebiteľom, a stanoviť výšku pokuty na takej úrovni, ktorá zabezpečí, aby mala dostatočne odstrašujúci účinok (bod 1 A štvrtý odsek).

46 Je teda zrejmé, že konkrétny dopad „porušenia" na trh sa musí vziať do úvahy, ak je možné ho stanoviť a že Komisii z usmernení nevyplýva, na rozdiel od tvrdení žalobcu, žiadna povinnosť skúmať dopad kartelu osobitne v súvislosti s každou kategóriou predmetných výrobkov.

47 Stanovisku žalobcu tiež odporuje rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. októbra 1994, Tetra Pak/Komisia (T-83/91, Zb. s. II-755), na ktorý sa odvolávajú obaja účastníci konania a ktorým bola zamietnutá žaloba podniku, ktorému Komisia uložila zaplatenie jednej pokuty za viacero porušení článku 82 ES. V bode 236 uvedeného rozsudku Súd prvého stupňa uvádza:

„Komisia nie je povinná, ako tvrdí žalobca, rozčleniť výšku pokuty v závislosti od rôznych aspektov zneužitia. Takéto rozčlenenie sa zdá byť zvlášť nemožné, keď, ako v danom prípade, súhrn zistených porušení tvorí jednu spoločnú koherentnú stratégiu a z tohto dôvodu musí byť posudzované globálne tak na účely uplatnenia článku [82 ES], ako aj určenia výšky pokuty. Je postačujúce, aby Komisia v rozhodnutí uviedla kritériá použité na určenie všeobecnej výšky pokuty uloženej podniku. Nie je povinná konkretizovať spôsob, akým zohľadnila každý z faktorov, ktoré boli uvedené medzi týmito kritériami a podieľajú sa na určení všeobecnej výšky pokuty."

48 Okrem toho Súd prvého stupňa v rozsudku Cimenteries CBR a i./Komisia, už citovaný v bode 36 vyššie (bod 4761) dospel k záveru, že Komisia môže na základe článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 uložiť jednu pokutu podniku, ktorý sa dopustil rôznych porušení, bez toho, aby musela rozčleniť výšku pokuty podľa jednotlivých porušení. To platí zvlášť vtedy, keď rôzne predmetné porušenia tvoria jednu spoločnú koherentnú stratégiu.

49 Z týchto rozsudkov vyplýva, že tvrdenie žalobcu, že Komisia je v danom prípade povinná samostatne analyzovať každý aspekt jedného zisteného porušenia, nie je dôvodné najmä z dôvodu existencie spoločnej stratégie, na ktorej sa podieľali všetci členovia kartelu, zvlášť keď Komisia nie je povinná posudzovať závažnosť každého porušenia v prípade, keď ukladá jednu pokutu podniku, ktorý sa dopustil viacerých porušení.

50 Na rozdiel od tvrdení žalobcu tento záver nevedie ku „svojvoľnému kolektívnemu sankcionovaniu“ podnikov, ktoré sa podieľali na karteli.

51 Komisia tak v Rozhodnutí (odôvodnenia č. 289 až 298) uplatnila „diferencované zaobchádzanie“ pri stanovení východiskovej sumy pokuty, keď vytvorila v súlade s bodom 1 A šiestym odsekom usmernení niekoľko kategórií podnikov podľa veľkosti ich trhových podielov. V rámci uvedeného zaobchádzania môže obmedzený podiel na trhu prípadne viesť k nižšej východiskovej sume, aj keď v danom prípade a vzhľadom na jeho obrat na trhu s predmetnými výrobkami bol žalobca zaradený do prvej kategórie.

52 Okrem toho pomerná závažnosť účasti každého z predmetných podnikov, na ktorú sa žalobca odvolával v rámci jeho tvrdení, že sa nepodieľal, alebo len v malej miere, na protiprávnych praktikách v súvislosti s určitými výrobkami, má byť a aj bola zohľadnená Komisiou pri posúdení poľahčujúcich okolností.

53 Dôvodnosť posúdení, ktoré v tejto súvislosti uskutočnila Komisia, bude preto preskúmaná neskôr so žalobnými dôvodmi žalobcu, ktoré sa priamo viažu k týmto právnym otázkam.

O konaní vedenom Komisiou

54 Podľa žalobcu je skutočnosť, že Komisia začala jedno konanie pre praktiky týkajúce sa viacerých kategórií úplne odlišných výrobkov, zjavne nelogická a v rozpore so zásadou riadnej správy vecí verejných. Komisia mala:

— buď prijať jedno rozhodnutie týkajúce sa všetkých kartelov v odvetví výrobkov na báze uhlíka a grafitu, ako to urobili americké orgány pre hospodársku súťaž, v dôsledku čoho by Komisia uložila žalobcovi jednu pokutu vo výške nanajvýš 61,37 miliónov eur,

— alebo prijať viacero rozhodnutí v súvislosti s každou kategóriou predmetných výrobkov v súlade s jej rozhodovacou praxou potvrdenou vecami s grafitovými elektródami a špeciálnymi grafitmi, v dôsledku čoho by Komisia stanovila východiskovú sumu na výrazne nižšej úrovni než 35 miliónov eur.

55 Po prvé treba uviesť, že žalobca netvrdí, že kartely uvedené v rozhodnutiach Komisie vo veciach s grafitovými elektródami a špeciálnymi grafitmi a kartel, v súvislosti s ktorým bolo prijaté Rozhodnutie, predstavujú v skutočnosti jedno a to isté porušenie, len poukazuje na to, že americké orgány pre hospodársku súťaž zvolili globálny prístup pre odvetvie výrobkov na báze uhlíka a grafitu, ktoré viedlo k prijatiu jedného rozhodnutia.

56 Žalobca netvrdí a ani sa nesnaží *a fortiori* preukázať, že Komisia neregulárnym spôsobom v súvislosti s trhmi s grafitovými elektródami, špeciálnymi grafitmi a výrobkami na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie začala tri rôzne konania, zistila štyri porušenia a uložila žalobcovi štyri rôzne pokuty. Treba zdôrazniť, že Komisia bola oprávnená uložiť žalobcovi štyri rôzne pokuty, z ktorých každá dodržala limity stanovené v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 za podmienky, že sa žalobca dopustil štyroch rôznych porušení ustanovení článku 81 ods. 1 ES, pričom treba

poznamenať, že vo veci so špeciálnymi grafitmi Komisia začala jedno konanie, ktoré viedlo k prijatiu jedného rozhodnutia preukazujúceho existenciu dvoch rôznych porušení, z ktorých jedno sa týkalo trhu so špeciálnym izostatickým grafitom a druhé trhu so špeciálnym extrudovaným grafitom, a ukladajúceho žalobcovi dve rôzne pokuty.

57 Okrem toho je zrejmé, že prax zastávaná americkými orgánmi pre hospodársku súťaž nemôže byť záväzná pre Komisiu, ktorá zodpovedá za vykonávanie a smerovanie politiky Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže.

58 V tejto súvislosti treba uviesť, že výkon právomocí orgánov tretích štátov zodpovedných za ochranu slobodnej hospodárskej súťaže v rámci ich územnej pôsobnosti sa riadi vlastnými požiadavkami týchto štátov. Skutočnosti, ktoré sú základom právnych poriadkov iných štátov v oblasti hospodárskej súťaže, totiž nezahŕňajú len špecifické účely a ciele, ale vedú tiež k prijatiu osobitných hmotnoprávnych pravidiel, ako aj k rozmanitým právnym dôsledkom v správnej, trestnoprávnej či občianskoprávnej oblasti v prípade, keď orgány týchto štátov preukázali porušenie pravidiel v oblasti hospodárskej súťaže (rozsudok Súdneho dvora z 29. júna 2006, SGL Carbon/Komisia, C-308/04 P, Zb. s. I-5977, bod 29).

59 Právna situácia je naopak úplne iná v prípade, keď sa na podnik v oblasti hospodárskej súťaže uplatňuje výlučne právo Spoločenstva a právo jedného alebo niekoľkých členských štátov, teda keď sa kartel obmedzuje, ako v danom prípade, výlučne na oblasť územnej pôsobnosti právneho poriadku Európskeho spoločenstva (pozri v tomto zmysle rozsudok SGL Carbon/Komisia, už citovaný v bode 58 vyššie, bod 30).

60 Z toho vyplýva, že cieľom Komisie pri ukladaní sankcie za protiprávne správanie podniku, aj keď je jeho základom kartelová dohoda medzinárodnej povahy, je ochrana slobodnej hospodárskej súťaže vnútri spoločného trhu, ktorá je podľa článku 3 ods. 1 písm. g) ES základným cieľom Spoločenstva. Na základe špecifickosti hodnôt chránených právom na úrovni Spoločenstva sa totiž posúdenia Komisie pri výkone jej právomoci môžu značne odlišovať od posúdení vykonávaných orgánmi tretích štátov (rozsudok SGL Carbon/Komisia, už citovaný v bode 58 vyššie, bod 31).

61 Za týchto okolností návrhy žalobcu, pokiaľ ide o maximálnu výšku pokuty 61,37 miliónov eur, ktorá mu mohla byť uložená, a údajné porušenie zo strany Komisie článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, ktoré vychádzajú z hypotetickej situácie rozhodnutia Komisie spočívajúceho na analýze všetkých výrobkov na báze uhlíka a grafitu, sú úplne irelevantné.

62 Po druhé treba uviesť, že na rozdiel od tvrdení žalobcu z vecí s grafitovými elektródami a so špeciálnymi grafitmi nevyplýva, že každý trh s výrobkami na báze uhlíka a grafitu bol predmetom samostatného správneho konania vedeného orgánmi Spoločenstva pre hospodársku súťaž.

63 Vo veci so špeciálnymi grafitmi Komisia začala jedno konanie, ktoré viedlo k prijatiu jedného rozhodnutia preukazujúceho existenciu dvoch rôznych porušení, z ktorých jedno sa týkalo trhu so špeciálnym izostatickým grafitom a druhé trhu so špeciálnym extrudovaným grafitom, a ukladajúceho žalobcovi dve rôzne pokuty.

64 V každom prípade treba zdôrazniť, že Komisia v danom prípade dospela k záveru, že podniky, ktorým je Rozhodnutie určené, sa dopustili jedného porušenia článku 81 ES. Svoj záver odôvodnila v odôvodnení č. 230 Rozhodnutia, ktoré znie takto:

„Napriek tvrdeniu [LCL], podľa ktorého uhlíkové a grafitové bloky nemôžu byť zastupiteľné s hotovými výrobkami na báze uhlíka a grafitu, Komisia zastáva názor, že celá skupina výrobkov, na ktorú sa vzťahuje toto konanie, bola predmetom jedného komplexného porušenia. Komisia v tejto súvislosti poznamenáva, že zastupiteľnosť výrobkov je len jedným z faktorov, ktoré berie do úvahy. Ďalšie faktory môžu hrať dôležitú úlohu, najmä samotné fungovanie kartelu. V tomto konaní tí istí členovia kartelu zosúlaďovali svoje obchodné správanie na tých istých stretnutiach pre celú skupinu súvisiacich výrobkov (hoci nezastupiteľných), ktoré všetci, alebo takmer všetci, vyrábali alebo predávali. Navyše hlavným cieľom kartelovej dohody o nepredávaní blokov tretím osobám alebo len za veľmi vysoké ceny bolo posilnenie hlavnej kartelovej dohody o výrobkoch vyrábaných z týchto blokov a jej ochrana pred prípadnou konkurenciou. Dohoda o blokoch teda dopĺňala hlavnú dohodu o hotových výrobkoch. Vzhľadom na tento skutkový stav sa Komisia rozhodla posudzovať činnosti kartelu ako jedno komplexné porušenie. Nikto z tých, komu bolo toto rozhodnutie určené, netvrdil, že išlo o viacero porušení.“

65 Komisia v danom prípade z objektívnych dôvodov začala jedno konanie, preukázala existenciu jedného porušenia a v Rozhodnutí žalobcovi uložila jednu pokutu. Okrem toho treba pripomenúť, že žalobca nespochybňuje existenciu jedného porušenia.

66 Za týchto podmienok postup Komisie prijať jedno rozhodnutie na sankcionovanie jedného a nepretržitého porušovania nemôže byť kvalifikovaný ako „nelogický“ či v rozpore so zásadou riadnej správy vecí verejných.

67 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobný dôvod založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa mala Komisia dopustiť z dôvodu nevymedzenia relevantných trhov s predmetnými výrobkami, alebo prinajmenšom relevantných kategórií predmetných výrobkov, musí byť zamietnutý.

O údajne nesprávnom posúdení závažnosti porušenia a údajnej neprimeranosti východiskovej sumy pokuty

68 Podľa ustálenej judikatúry sa závažnosť porušenia určuje s ohľadom na viacero faktorov, vo vzťahu ku ktorým Komisia disponuje voľnou úvahou (rozsudok Súdneho dvora z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisia, C-328/05 P, Zb. s. I-3921, bod 43; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, body 240 až 242).

69 Ako bolo uvedené vyššie, Komisia v danom prípade stanovila výšku pokút uplatnením metódy definovanej v usmerneniach.

70 Treba pripomenúť, že ak aj tieto usmernenia podľa ustálenej judikatúry nemôžu byť kvalifikované ako právne pravidlá, ktoré by bola administratíva povinná v každej situácii dodržiavať, vyjadrujú konvenčné pravidlá postupu, ktorých sa administratíva musí vo svojej praxi pridŕžať a od ktorých sa nemôže v individuálnom prípade odkloniť bez udania dôvodov, ktoré by neboli v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania (pozri rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 209 a tam citovanú judikatúru).

71 Komisia sa prijatím takýchto pravidiel postupu a zverejnením, že ich odteraz bude uplatňovať na príslušné prípady, sama obmedzuje pri výkone svojej voľnej úvahy a nemôže sa od týchto pravidiel odchýliť bez toho, aby nebola prípadne sankcionovaná z dôvodu porušenia všeobecných právnych zásad, akými sú zásada rovnosti zaobchádzania alebo zásada ochrany legitímnej dôvery (pozri rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 211 a tam citovanú judikatúru).

72 Okrem toho treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou usmernenia všeobecným a abstraktným spôsobom stanovujú metodológiu, ktorú sa Komisia zaviazala uplatňovať pri stanovení výšky pokút ukladaných podľa článku 15 nariadenia č. 17. Tieto usmernenia, pri ktorých koncipovaní Komisia použila najmä kritériá určené judikatúrou Súdneho dvora, zaisťujú v dôsledku toho právnu istotu podnikov (pozri v tomto zmysle rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 213).

73 Treba uviesť, že po prvé usmernenia upravujú posúdenie závažnosti porušenia ako takej a na základe nej sa môže stanoviť „všeobecná východisková suma“. Po druhé závažnosť sa posudzuje so zreteľom na osobitosti dotknutého podniku, najmä na jeho veľkosť a podiel na relevantnom trhu, čo môže viesť k zváženiu východiskovej sumy, zaradeniu podnikov do kategórií a stanoveniu „konkrétnej východiskovej sumy“.

O údajne neprimerane vysokej východiskovej sume pokuty vzhľadom na obmedzený dopad inkriminovaných postupov

74 Pokiaľ ide o posúdenie závažnosti porušenia ako také, usmernenia v bode 1 A prvom a druhom odseku uvádzajú:

„Pri posudzovaní závažnosti porušenia pravidiel sa musí brať do úvahy ich povaha, skutočný dosah [konkrétny dopad — *neoficiálny preklad*] na trh tam, kde je ho možné merať [stanoviť — *neoficiálny preklad*], a veľkosť relevantného zemepisného trhu [geografického trhu — *neoficiálny preklad*].

Preto sa porušovania pravidiel budú zadeľovať do jednej z troch kategórií: mierne priestupky [porušenia — *neoficiálny preklad*], závažné priestupky [porušenia — *neoficiálny preklad*] a veľmi závažné priestupky [porušenia — *neoficiálny preklad*].“

75 Komisia v Rozhodnutí uviedla tri nasledujúce skutočnosti:

— predmetné porušenie spočívalo predovšetkým v priamom alebo nepriamom určovaní predajných cien a iných obchodných podmienok uplatňovaných vo vzťahu k zákazníkom, v rozdeľovaní trhov, a to najmä prideľovaním zákazníkov, a vo vedení koordinovaných činností proti konkurentom, ktorí neboli členmi kartelu, pričom tieto praktiky predstavujú svojou samotnou povahou najzávažnejší druh porušenia ustanovení článku 81 ods. 1 ES a článku 53 ods. 1 Dohody EHP (odôvodnenie č. 278 Rozhodnutia),

— kartelové dohody boli vykonávané a mali dopad na trh EHP, pokiaľ ide o dotknuté výrobky, ale tento dopad nemohol byť presne stanovený (odôvodnenie č. 286 Rozhodnutia),

— kartel pokrýval celý spoločný trh a po jeho vytvorení aj celý EHP (odôvodnenie č. 287 Rozhodnutia).

76 Záver Komisie vyjadrený v odôvodnení č. 288 Rozhodnutia znie takto:

„Vzhľadom na všetky tieto faktory Komisia zastáva názor, že podniky, ktorých sa týka toto rozhodnutie, sa dopustili veľmi závažného porušenia. Podľa Komisie sú povaha porušenia a jeho geografický rozsah také, že porušenie musí byť kvalifikované ako veľmi závažné, bez ohľadu na to, či jeho dopad na trh je možné stanoviť, alebo nie. V každom prípade je zrejmé, že kartelové dohody boli vykonané a mali dopad na trh, hoci tento dopad nie je možné presne stanoviť."

77 Žalobca vytýka Komisii, že neskúmala konkrétny dopad porušenia na relevantné trhy a že sa obmedzila, na základe všeobecného odkazu na vykonávanie kartelu, na tvrdenie, že kartel mal dopad na trh, bez toho, aby skúmala rozsah tohto dopadu, čo je v rozpore s usmerneniami a jej dovtedajšou rozhodovacou praxou. Žalobca dodáva, že vzhľadom na objektívne obmedzený dopad inkriminovaných postupov na relevantné trhy, Komisia mala tieto postupy kvalifikovať nanajvýš ako „závažné" a stanoviť východiskovú sumu vo výške do 20 miliónov eur.

78 Po prvé treba uviesť, že zástupcovia Komisie na pojednávaní uviedli, že kvalifikovanie porušenia ako „veľmi závažného" vyplýva zo samotného zohľadnenia povahy porušenia a jeho geografického rozsahu, a hoci sa v Rozhodnutí uvádza existencia konkrétneho dopadu kartelu na trh, táto skutočnosť sa nebrala do úvahy pri kvalifikovaní porušenia a teda pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty.

79 Toto stanovisko je však v rozpore so znením odôvodnení č. 278 až 288 Rozhodnutia. V odôvodnení č. 281 Rozhodnutia Komisia konštatuje existenciu skutočných protisúťažných účinkov vyplývajúcich v danom prípade z vykonávania kartelových dohôd, hoci ich nie je možné presne stanoviť, pričom toto konštatovanie nadväzuje na opis samotnej povahy porušenia a predchádza určeniu jeho geografického rozsahu. Obsah odôvodnenia č. 288 Rozhodnutia a konkrétnejšie použitie výrazu „vzhľadom na všetky tieto faktory" umožňuje vyvodiť záver, že Komisia skutočne zohľadnila konkrétny dopad kartelu na trh na účely kvalifikovania porušenia ako „veľmi závažného", aj keď dodala, že táto kvalifikácia je odôvodnená bez ohľadu na to, či tento dopad možno stanoviť, alebo nie.

80 Po druhé treba konštatovať, že Komisia nebola povinná, na rozdiel od tvrdení žalobcu, konkrétne skúmať protiprávne postupy na každom z relevantných trhov, vzhľadom na to, že vychádzala z toho, že súhrn dohôd a/alebo zosúladených postupov uvedených v Rozhodnutí predstavuje jedno komplexné porušenie, čo žalobca nespochybňuje, a že sa majú brať do úvahy len účinky vyplývajúce z porušenia ako celku (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1999, Komisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Zb. s. I-4125, bod 152, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 17. decembra 1991, Hercules Chemicals/Komisia, T-7/89, Zb. s. II-1711, bod 342).

81 Po tretie z odôvodnení č. 244 až 248 a 280 až 286 Rozhodnutia vyplýva, že Komisia skutočne z vykonávania kartelu vyvodila existenciu jeho konkrétneho dopadu na relevantné odvetvie.

82 Komisia v tejto súvislosti uvádza, že „všetci členovia kartelu uplatňovali dohodnuté všeobecné zvýšenie cien (v percentuálnom vyjadrení) vydaním nových cenníkov…, spoločnosti verejnej dopravy pridelili trhy tej spoločnosti, ktorej ponuka bola zmanipulovaná tak, aby bola mierne nižšia než ponuky ostatných členov kartelu, pričom odberatelia zo súkromného sektora nemali inú možnosť, než sa zásobovať u vopred určeného dodávateľa za vopred určenú cenu bez toho, aby došlo

k hospodárskej súťaži, a brusiarne nemohli nakupovať uhlíkové bloky, alebo ich mohli nakúpiť len za umelo zvýšené ceny, čo spôsobilo, že sa na trhu hotových výrobkov nemohli účinne zúčastniť na hospodárskej súťaži“. Vzhľadom na dĺžku trvania porušenia a na skutočnosť, že dotknuté podniky spolu kontrolovali viac ako 90 % trhu EHP, niet podľa Komisie nijakých pochýb, že kartel mal skutočné protisúťažné účinky na tento trh (odôvodnenia č. 245 a 281 Rozhodnutia).

83 Je namieste pripomenúť, že Komisia má pri posudzovaní konkrétneho dopadu porušenia na trh vychádzať z hospodárskej súťaže, aká by normálne existovala, keby k porušeniu nedošlo (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 16. decembra 1975, Suiker Unie a i./Komisia, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/7373, Zb. s. 1663, body 619 a 620; rozsudky Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Mayr-Melnhof/Komisia, T-347/94, Zb. s. II-1751, bod 235; z 11. marca 1999, Thyssen Stahl/Komisia, T-141/94, Zb. s. II-347, bod 645, a z 9. júla 2003, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, T-224/00, Zb. s. II-2597, ďalej len „rozsudok ADM I“, bod 150).

84 Čo sa týka cenového kartelu, je legitímne, ak Komisia zo skutočnosti, že členovia kartelu prijali opatrenia na uplatnenie dohodnutých cien, napríklad tým, že ich oznámili zákazníkom, dali svojim zamestnancom pokyn používať ich ako základ pri rokovaniach a sledovali ich uplatňovanie zo strany konkurentov a vlastných oddelení predaja, vyvodí záver, že porušenie malo účinky. Na vyvodenie záveru o dopade na trh totiž stačí, aby dohodnuté ceny slúžili ako základ na stanovenie cien individuálnych transakcií a obmedzovali tak rokovací priestor pre zákazníkov (rozsudky Súdu prvého stupňa Hercules Chemicals/Komisia, už citovaný v bode 80 vyššie, body 340 a 341, z 20. apríla 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, nazývaný „PVC II“, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931, body 743 až 745, a zo 14. decembra 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich a i./Komisia, T-259/02 až T-264/02 a T-271/02, Zb. s. II-5169, bod 285).

85 Naopak, od Komisie nemožno požadovať, aby v prípade, že vykonávanie kartelu je preukázané, systematicky dokazovala, že dohody skutočne umožnili dotknutým podnikom dosahovať vyššiu úroveň transakčných cien, ako je tá, ktorá by existovala bez kartelu. V tomto smere nie je možné prijať tvrdenie, podľa ktorého samotná skutočnosť, že úroveň transakčných cien by bola odlišná bez zosúladenia, sa môže zobrať do úvahy na účely posúdenia závažnosti porušenia (rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Cascades/Komisia, C-279/98 P, Zb. s. I-9693, body 53 a 62). Okrem toho by bolo neprimerané požadovať také dokazovanie, ktoré by si vyžadovalo značné zdroje, keďže by boli potrebné hypotetické výpočty na základe ekonomických modelov, ktorých presnosť môže súd ťažko overiť a ktorých neomylnosť vôbec nie je dokázaná (návrhy, ktoré podal generálny advokát Mischo k rozsudku Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Mo och Domsjö/Komisia, C-283/98 P, Zb. s. I-9855, I-9858, bod 109).

86 Na posúdenie závažnosti porušenia je totiž rozhodujúce vedieť, či členovia kartelu urobili všetko, čo bolo v ich možnostiach, aby dosiahli konkrétny účinok svojich úmyslov. To, čo sa stalo potom na úrovni skutočne dosiahnutých cien, mohlo byť ovplyvnené inými faktormi mimo kontroly členov kartelu. Členovia kartelu si nemôžu prisvojiť vonkajšie faktory, ktoré skrížili ich plány, a urobiť z nich skutočnosti odôvodňujúce zníženie pokuty (návrhy, ktoré podal generálny advokát Mischo vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Mo och Domsjö/Komisia, už citovaný v bode 85 vyššie, body 102 až 107).

87 Komisia teda mohla legitímne vychádzať z vykonávania kartelu na účely vyvodenia záveru o existencii dopadu na trh, v nadväznosti na to, ako relevantne uviedla, že dĺžka trvania kartelu bola vyše jedenásť rokov a že členovia uvedeného kartelu kontrolovali viac ako 90 % trhu EHP, pričom nie je potrebné stanoviť presný rozsah tohto dopadu.

88 Pokiaľ ide o dôvodnosť zistení, na základe ktorých Komisia vyvodila tento záver, treba uviesť, že žalobca sa nesnaží preukázať a ani netvrdí, že kartel sa nevykonával.

89 Žalobca samozrejme zdôrazňuje „okrajovú“ úlohu pri vykonávaní protiprávnych postupov v oblasti výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre mechanické aplikácie a nepredávanie uhlíkových a grafitových blokov tretím osobám. Takisto v rámci žalobného dôvodu založeného na nesprávnom posúdení poľahčujúcich okolností Komisiou tvrdí, že z jeho strany nedošlo ku skutočnému uplatňovaniu niektorých kartelových dohôd. Tvrdenia žalobcu založené na jeho vlastnom správaní však nemožno prijať. Skutočné správanie, na ktoré sa odvoláva konkrétny podnik, je totiž na účely hodnotenia dopadu kartelu na trh irelevantné, keďže sa majú zohľadniť iba účinky vyplývajúce z porušenia ako celku (rozsudky Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 152, a Hercules Chemicals/Komisia, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 342).

90 Z písomných vyjadrení žalobcu vyplýva, že sa v podstate obmedzuje na tvrdenie, že kartel mal obmedzený dopad na určité dotknuté výrobky a že bol len čiastočne vykonávaný, čo je tvrdenie, ktoré aj za predpokladu, že je presné, nepreukazuje, že Komisia nesprávne posúdila závažnosť porušenia, keď vzala do úvahy skutočnosť, že predmetné protiprávne postupy mali skutočný protisúťažný účinok na trh EHP s predmetnými výrobkami (rozsudok Súdu prvého stupňa z 25. októbra 2005, Groupe Danone/Komisia, T-38/02, Zb. s. II-4407, bod 148).

91 Ďalej treba uviesť, že aj za predpokladu, že konkrétny dopad kartelu nebol z právneho hľadiska Komisiou dostatočne preukázaný, je kvalifikácia tohto porušenia ako „veľmi závažného“ primeraná. Tri vyššie uvedené aspekty posúdenia závažnosti porušenia totiž nemajú rovnakú váhu pri celkovom skúmaní. Povaha porušenia má zásadný význam, a to najmä pri kvalifikácii porušenia ako „veľmi závažného“. V tejto súvislosti z opisu veľmi závažných porušení v usmerneniach vyplýva, že dohody alebo zosúladené postupy smerujúce okrem iného, podobne ako v prejednávanej veci, k určeniu cien, môžu byť už na základe ich povahy kvalifikované ako „veľmi závažné“ bez toho, aby sa

tieto správania museli vyznačovať ich osobitným dopadom alebo geografickým rozsahom. Tento záver potvrdzuje skutočnosť, že aj keď opis závažných porušení výslovne uvádza dopad na trh a účinky na veľké oblasti jednotného trhu, opis veľmi závažných porušení naopak neuvádza žiadnu požiadavku konkrétneho dopadu na trh ani účinky na osobitnú geografickú oblasť (rozsudky Súdu prvého stupňa z 27. júla 2005, Brasserie nationale a i./Komisia, T-49/02 až T-51/02, Zb. s. II-3033, bod 178, a z 25. októbra 2005, Groupe Danone/Komisia, už citovaný v bode 90 vyššie, bod 150).

92 Pokiaľ ide o rozpor medzi predchádzajúcou praxou Komisie a prístupom zvoleným v Rozhodnutí, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora (rozsudky Súdneho dvora z 21. septembra 2006, JCB Service/Komisia, C-167/04 P, Zb. s. I-8935, body 201 a 205, a zo 7. júna 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisia, C-76/06 P, Zb. s. I-4405, bod 60) predchádzajúca rozhodovacia prax Komisie nemôže slúžiť ako právny rámec pre pokuty v oblasti hospodárskej súťaže a že rozhodnutia týkajúce sa iných vecí majú iba orientačný charakter, pokiaľ ide o existenciu prípadnej diskriminácie, keďže je veľmi málo pravdepodobné, že by charakteristické okolnosti týchto rozhodnutí, ako sú trhy, výrobky, podniky a dotknuté obdobia, boli rovnaké. Treba uviesť, že žalobca v danom prípade nepredložil dôkaz o takej diskriminácii.

93 Žalobca napokon tvrdí, že aj za predpokladu, že by inkriminované postupy mohli byť kvalifikované ako „veľmi závažné“, čo však nepripúšťa, Komisia mala stanoviť východiskovú sumu pokuty na spodnej hranici rozpätia pokút ukladaných za „veľmi závažné“ porušenia a to práve z dôvodu obmedzeného dopadu týchto postupov na relevantné trhy.

94 Zdá sa, že žalobca touto argumentáciou tvrdí, že ak by sa aj pripustilo, že porušenie bolo odôvodnene kvalifikované ako „veľmi závažné“, Komisia porušila zásadu proporcionality stanovením východiskovej sumy pokuty na 35 miliónov, ktorá nemala presiahnuť 20 miliónov eur, vzhľadom na obmedzený dopad porušenia z dôvodu neúčasti žalobcu na porušení, ku ktorému došlo na trhu s uhlíkovými a grafitovými blokmi a platňami, jeho okrajovej účasti na porušeniach, ku ktorým došlo v odvetví výrobkov pre mechanické aplikácie a úplne obmedzeného dopadu inkriminovaných postupov na trhy s výrobkami pre elektrické aplikácie.

95 Treba však pripomenúť, ako už bolo uvedené v bode 89 vyššie, že skutočné správanie, na ktoré sa odvoláva konkrétny podnik, je irelevantné na účely hodnotenia dopadu kartelu na trh.

96 Okrem toho z odôvodnení č. 120 a 124 Rozhodnutia vyplýva, že Komisia nevyvodila záver, že kartel mal značný dopad na všetky relevantné výrobky a dotknutých odberateľov, a že dokonca naopak pripustila, že tento dopad mohol byť pre niektoré osobitné výrobky obmedzenejší, ako uvádza žalobca, ktorý svoje tvrdenia zakladá na zisteniach Komisie. Žalobca inak netvrdí a ani sa a *fortiori* nesnaží preukázať, že Komisia nesprávne opísala účinky kartelu tým, že by ich zveličovala.

97 Takisto treba pripomenúť, že žalobca sa podieľal na rade dohôd a/alebo zosúladených postupov týkajúcich sa výrobkov na báze uhlíka a grafitu určených pre elektrické a mechanické aplikácie, ako aj uhlíkových a grafitových blokov, z ktorých sa tieto výrobky vyrábajú, pričom celá táto skupina prepojených výrobkov bola predmetom jedného komplexného porušovania. Do úvahy sa teda na účely posúdenia dopadu na trh majú vziať len účinky vyplývajúce z porušovania ako celku (pozri v tomto zmysle

rozsudky Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 152, a Hercules Chemicals/Komisia, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 342) a žalobca netvrdí, že kartel mal obmedzený dopad na polotovary, výrobky pre mechanické aplikácie, či dokonca aj na výrobky pre elektrické aplikácie určené pre „malých“ odberateľov.

98 Za týchto okolností žalobný dôvod založený na neprimerane vysokej východiskovej sume pokuty vzhľadom na obmedzený dopad inkriminovaných protiprávnych postupov musí byť zamietnutý.

O údajne neprimerane vysokej východiskovej sume pokuty vzhľadom na malý podiel žalobcu na karteli

99 Žalobca tvrdí, že Komisia má pri určovaní závažnosti porušenia a teda pri stanovení východiskovej sumy pokuty vziať do úvahy závažnosť vo vzťahu k účasti každého z inkriminovaných podnikov. Žalobca sa odvoláva na rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. decembra 2003, Ventouris/Komisia (T-59/99, Zb. s. II-5257, body 200 a 219) a navrhuje, aby Súd prvého stupňa podstatne znížil výšku pokuty, aby sa tak zohľadnila jeho neúčasť na postupoch vykonávaných na trhu s uhlíkovými a grafitovými blokmi a menšia úloha, ktorú zohrával pri vykonávaní týchto postupov v odvetví výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre mechanické aplikácie. Komisia tým, že žalobcovi stanovila východiskovú sumu na 35 miliónov eur, rovnako ako podniku Morgan, a podnikom Schunk a SGL iba na 21 miliónov eur, hoci tieto tri podniky uvedené ako posledné sa podieľali na všetkých postupoch uvedených v Rozhodnutí, sa mala dopustiť porušenia zásady rovnosti zaobchádzania.

100 Ako oprávnene zdôrazňuje Komisia, argumentácia žalobcu si zamieňa posudzovanie závažnosti porušenia, ktoré slúži na stanovenie východiskovej sumy pokuty

s posudzovaním závažnosti vo vzťahu k účasti každého z dotknutých podnikov na porušovaní, pričom táto otázka uvedená ako posledná má byť posudzovaná v rámci prípadného uplatňovania priťažujúcich alebo poľahčujúcich okolností.

101 Ako už bolo uvedené, Komisia v rámci svojho posúdenia závažnosti porušenia a v súlade s usmerneniami, vzala do úvahy povahu tohto porušenia, konkrétny dopad porušenia na relevantný trh a jeho geografický rozsah.

102 Keď Komisia vychádza z dopadu porušenia na účely posúdenia závažnosti, účinky, ktoré má vziať do úvahy z tohto dôvodu v súlade s bodom 1 A prvým a druhým odsekom usmernení sú účinky vyplývajúce z celého porušenia, na ktorom sa podieľali všetky podniky (rozsudok Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 152), takže zohľadnenie jednotlivého správania alebo údajov týkajúcich sa každého podniku zvlášť je z tohto hľadiska irelevantné.

103 Odkazovanie na rozsudok Ventouris/Komisia, už citovaný v bode 99 vyššie (body 200 a 219) je takisto irelevantné, keďže sa netýka prípadu jedného porušovania, ako v danom prípade, ale sankcionovania Komisiou dvoch rôznych porušení. V uvedenom rozsudku Súd prvého stupňa konštatuje, že Komisia rovnakým spôsobom sankcionovala podniky, ktoré sa podieľali dvoch porušeniach, a aj podniky, ktoré sa podieľali len na jednom z týchto porušení, čím porušila zásadu proporcionality. Žalobcovi, ktorý sa nepodieľal na jednom z týchto porušení, ale ktorý bol sankcionovaný, akoby sa podieľal na oboch porušeniach, bola Súdom prvého stupňa znížená výška jeho pokuty.

104 V danom prípade žalobca nespochybňuje existenciu jedného porušenia a svoju účasť na ňom. Tvrdí len, že závažnosť vo vzťahu k jeho účasti je menšia ako je závažnosť ostatných podnikov, ktoré sa dopustili porušenia, konkrétne podnikov Morgan, Schunk a SGL. Argumentácia žalobcu uvedená na podporu tohto tvrdenia bude preto preskúmaná v rámci žalobných dôvodov založených na nesprávnom posúdení poľahčujúcich okolností Komisiou.

O údajne neprimerane vysokej východiskovej sume pokuty vzhľadom na obraty žalobcu

105 Vzhľadom na veľký nepomer vo veľkosti medzi dotknutými podnikmi a v snahe o zohľadnenie konkrétneho významu každého z nich, a teda skutočného vplyvu ich protiprávneho správania na hospodársku súťaž, Komisia v Rozhodnutí uplatnila v súlade s bodom 1 A štvrtým a šiestym odsekom usmernení diferencované zaobchádzanie s podnikmi, ktoré sa podieľali na porušení. Na tento účel rozdelila dotknuté podniky do troch kategórií, pričom vychádzala z obratu dosiahnutého každým podnikom v súvislosti s predmetnými výrobkami, ktorých sa týka toto konanie, na úrovni EHP s tým, že do tohto obratu bola zahrnutá aj hodnota vlastnej spotreby každého podniku. Z toho vyplýva výška trhového podielu vyjadrujúca pomerný význam každého podniku na porušovaní a jeho efektívnu ekonomickú kapacitu, ktorou môže spôsobiť značnú škodu v rámci hospodárskej súťaže (odôvodnenia č. 289 až 291 Rozhodnutia).

106 Porovnanie bolo založené na obrate (vyjadrenom v miliónoch eur) v súvislosti s predmetnými výrobkami, ktorý bol dosiahnutý v poslednom roku porušenia, t. j. v roku 1998, tak ako vyplýva z tabuľky č. 1 nachádzajúcej sa v odôvodnení č. 37 Rozhodnutia a nazvanej „Odhad obratu (vrátane hodnoty zodpovedajúcej využitiu pre

vlastnú potrebu) a trhových podielov v rámci EHP v roku 1998 v súvislosti so skupinou výrobkov, ktorá je predmetom konania“:

Dodávatelia	Obrat (vrátane hodnoty zodpovedajúcej využitiu pre vlastnú potrebu)	Trhový podiel v rámci EHP (v percentách)
Conradty	9	3
Hoffmann	17	6
[LCL]	84	29
Morgan	68	23
Schunk	52	18
SGL	41	14
ostatní	20	7
Spolu	291	100

107 V dôsledku toho žalobca a Morgan, ktorí sú považovaní za dva najväčšie subjekty s trhovými podielmi väčšími ako 20 %, boli zaradení do prvej kategórie. Schunk a SGL, ktoré sú stredne veľkými subjektmi s trhovými podielmi medzi 10 a 20 %, boli zaradení do druhej kategórie. Hoffmann a Conradty považované za malé subjekty z dôvodu trhových podielov menších ako 10 % boli zaradení do tretej kategórie (odôvodnenia č. 37 a 297 Rozhodnutia).

108 Na základe predchádzajúcich úvah Komisia stanovila východiskovú sumu pokuty v závislosti od závažnosti porušenia na 35 miliónov eur pre žalobcu a Morgan, na 21 miliónov eur pre Schunk a SGL a na 6 miliónov eur pre Hoffmann a Conradty (odôvodnenie č. 298 Rozhodnutia).

109 V rámci svojho žalobného dôvodu žalobca tvrdí, že Komisia bola povinná vziať do úvahy obrat pochádzajúci z predaja predmetných výrobkov v rámci EHP a že východisková suma vo výške 35 miliónov eur stanovená Komisiou je neprimeraná v porovnaní s obratom dosiahnutým na každom z relevantných trhov (uvedená suma predstavuje 41,7 % obratu vo výške 84 miliónov eur uvedeného v Rozhodnutí, 46,3 % obratu pokiaľ ide o výrobky na báze uhlíka a grafitu pre elektrické aplikácie a 421 % obratu pokiaľ ide o výrobky na báze uhlíka a grafitu pre mechanické aplikácie), čo je záver, ku ktorému sa nevyhnutne dospeje na základe predchádzajúcej rozhodovacej praxe Komisie a judikatúry. Podľa judikatúry výška pokuty má byť „primeraná“ obratu dosiahnutému na relevantnom trhu.

110 Po prvé treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora (rozsudky JCB Service/Komisia, už citovaný v bode 92 vyššie, body 201 a 205, a Britannia Alloys & Chemicals/Komisia, už citovaný v bode 92 vyššie, bod 60) predchádzajúca rozhodovacia prax Komisie nemôže slúžiť ako právny rámec pre pokuty v oblasti hospodárskej súťaže a že rozhodnutia týkajúce sa iných vecí majú iba orientačný charakter, pokiaľ ide o existenciu údajnej diskriminácie, keďže je veľmi málo pravdepodobné, že by okolnosti týchto rozhodnutí, ako sú trhy, výrobky, podniky a dotknuté obdobia, boli rovnaké.

111 Treba uviesť, že žalobca nepredložil dôkaz takej diskriminácie. Žalobca len všeobecne tvrdí, že analýza nedávnej rozhodovacej praxe Komisie ukazuje, že najvyššia východisková suma spravidla stanovovaná vo veciach týkajúcich sa „veľmi závažných“ porušení, ktoré boli vykonávané na celosvetovej úrovni alebo na celom území EHP sa zvyčajne pohybuje medzi 10 a 20 % obratu dosiahnutého dotknutým podnikom na relevantných trhoch. Žalobca zdôrazňuje, že vo veci so špeciálnymi grafitmi mu Komisia stanovila východiskovú sumu na 7,5 miliónov eur, čo zodpovedalo približne 14,5 % celosvetového obratu dosiahnutého na základe predaja dotknutých výrobkov.

112 Toto tvrdenie je namietané Komisiou, ktorá uvádza príklady rozhodnutí, v ktorých stanovila východiskové sumy presahujúce 20 % obratu dosiahnutého dotknutými podnikmi na relevantnom trhu. Komisia tak cituje prípad spoločnosti Asea Brown Boveri Ltd, kde v rámci rozhodnutia 1999/60/ES z 21. októbra 1998 týkajúceho sa konania o uplatnení článku [81 ES] (IV/35.691/E-4 — Izolované potrubia) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 24, 1999, s. 1), opravenom pred svojim uverejnením, bola stanovená východisková suma pokuty na 50 miliónov eur zodpovedajúca 23 % obratu dosiahnutého v súvislosti s predmetnými výrobkami. Komisia takisto poukazuje na rozhodnutie 2003/437/ES z 11. decembra 2001 týkajúce sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec COMP/E-1/37.027 — Fosfát zinku) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 153, 2003, s. 1), v ktorom východisková suma vo výške 3 miliónov eur predstavovala skoro 100 % obratu každého zo štyroch hlavných členov kartelu na relevantnom trhu.

113 Okrem toho treba pripomenúť, že Komisia disponuje určitou mierou voľnej úvahy pri stanovovaní výšky pokút, aby tak mohla usmerňovať správanie podnikov v zmysle dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže (rozsudok Súdu prvého stupňa z 21. októbra 1997, Deutsche Bahn/Komisia, T-229/94, Zb. s. II-1689, bod 127). Skutočnosť, že Komisia uplatňovala v minulosti pokuty v určitej výške za určité druhy porušovania, ju nemôže zbaviť možnosti kedykoľvek zvýšiť túto výšku s cieľom zabezpečiť vykonávanie politiky Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže (rozsudok Súdneho dvora zo 7. júna 1983, Musique diffusion française a i./Komisia, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 109) a posilniť odstrašujúci účinok pokút (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, SCA Holding/Komisia, T-327/94, Zb. s. II-1373, bod 179).

114 Po druhé treba pripomenúť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobca, Komisia nie je povinná pri stanovení výšky pokút v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania daného porušenia vykonať svoj výpočet pokuty na základe čiastok vychádzajúcich z obratu dotknutých podnikov, či konkrétnejšie z obratu dosiahnutého v súvislosti s predmetnými výrobkami (pozri v tomto zmysle rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 255).

115 Závažnosť porušení musí byť preukázaná na základe veľkého množstva faktorov, akými sú osobitné okolnosti prípadu, jeho kontext a odradzujúci dosah pokút, pričom tu nejde o záväzný alebo taxatívny zoznam kritérií, ktoré musia byť povinne vzaté do úvahy (pozri rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 241a tam citovanú judikatúru).

116 Za podmienky dodržania hornej hranice stanovenej v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a vychádzajúcej z celkového obratu (rozsudok Musique Diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 113 vyššie, bod 119) je Komisia oprávnená na účely posúdenia závažnosti porušenia vziať pri stanovení výšky pokuty do úvahy obrat dotknutého podniku, ale tomuto obratu nie je možné pripísať neprimeranú dôležitosť v porovnaní s ostatnými faktormi, ktoré sa posudzujú (pozri rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 257a tam citovanú judikatúru).

117 Komisia v danom prípade uplatnila metódu stanovenia pokuty definovanú v usmerneniach, podľa ktorej pri posúdení závažnosti porušenia sa má, s cieľom stanoviť výšku pokuty, prihliadnuť na veľké množstvo faktorov, medzi ktoré patrí najmä samotná povaha porušenia, jeho konkrétny dopad, geografický rozsah dotknutého trhu a potreba zaistiť odstrašujúci účinok pokuty. Aj keď usmernenia nestanovujú, že výška pokút sa vypočíta v závislosti od celkového obratu alebo relevantného obratu, neodporuje im, aby tieto obraty boli vzaté do úvahy pri stanovení výšky pokuty v záujme dodržania všeobecných zásad práva Spoločenstva, a ak to vyžadujú okolnosti (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, body 258 a 260).

118 Z toho vyplýva, že hoci nemožno poprieť, ako zdôrazňuje žalobca, že obrat z relevantného výrobku môže predstavovať primeraný základ pre zhodnotenie, ako to urobila Komisia v Rozhodnutí, škody na hospodárskej súťaži na trhu s relevantnými výrobkami v rámci EHP, ako aj relatívny význam účastníkov kartelu vo vzťahu

k relevantným výrobkom, nevyplýva z toho o nič menej to, že toto kritérium nie je zďaleka jediným kritériom, podľa ktorého musí Komisia posudzovať závažnosť porušenia.

119 Na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobca, obmedzenie posúdenia proporcionálneho charakteru východiskovej sumy pokuty stanovenej Komisiou na porovnávanie uvedenej sumy s vyššie uvedeným obratom by priznalo neúmernú dôležitosť práve aspektu týkajúcemu sa obratu v súvislosti s predmetnými výrobkami. Okolnosťami, ktoré Komisia v danom prípade brala do úvahy a ktoré môžu odôvodniť vyššie uvedenú sumu, sú vlastná povaha porušenia, jeho konkrétny dopad, geografický rozsah dotknutého trhu a potrebný odstrašujúci dosah pokuty. V tejto súvislosti Komisia oprávnene kvalifikovala porušenie ako „veľmi závažné“, keďže žalobca sa podieľal na horizontálnom karteli, ktorý mal hlavne za cieľ priamo alebo nepriamo určovať predajné ceny a iné obchodné podmienky uplatňované vo vzťahu k zákazníkom, rozdeľovať trhy, a to najmä prideľovaním zákazníkov, a viesť koordinované činnosti proti konkurentom, ktorí neboli členmi kartelu, a ktorý mal konkrétny dopad na trh EHP s predmetnými výrobkami.

120 Po tretie pokiaľ ide o tvrdenie o neprimeranosti východiskovej sumy vo vzťahu k obratu dosiahnutému na „každom z relevantných trhov“, toto tvrdenie neberie do úvahy kvalifikáciu jedného porušenia, ktorú žalobca výslovne pripustil vo svojich písomných vyjadreniach. Žalobcom uvádzané porovnávanie východiskovej sumy a obratov dosiahnutých v súvislosti s výrobkami na báze uhlíka a grafitu pre elektrické aplikácie, na jednej strane, a pre mechanické aplikácie, na druhej strane, je tak irelevantné a do úvahy je možné brať len vzťah medzi uvedenou sumou a obratom dosiahnutým na relevantnom trhu, ktorý bol vyčíslený na 84 miliónov eur v Rozhodnutí.

121 Skutočnosť, že východisková suma pokuty dosahuje takmer polovicu uvedeného obratu, nie je pritom ako taká konečnou. Táto suma 35 miliónov eur totiž predstavuje len čiastkovú sumu, ktorá v rámci uplatnenia metódy definovanej v usmerneniach je

následne predmetom úprav v závislosti od dĺžky trvania porušenia a zistených priťažujúcich alebo poľahčujúcich okolností (rozsudok Súdu prvého stupňa z 9. júla 2003, Cheil Jedang/Komisia, T-220/00, Zb. s. II-2473, bod 95).

122 Čo sa týka konkrétne porušení, ktoré majú byť kvalifikované ako „veľmi závažné", usmernenia sa obmedzujú iba na to, že uvádzajú, že pravdepodobné pokuty sa ukladajú vo výške „nad 20 miliónov [eur]". Jedinými hornými hranicami uvedenými v usmerneniach, ktoré možno uplatniť na takéto porušenia, je všeobecné obmedzenie na výšku 10 % celkového obratu stanovené v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 [pozri preambulu a bod 5 písm. a) usmernení] — ktorých porušenie sa v tomto prípade neuplatňuje — a horné hranice týkajúce sa zvýšenia, ktoré možno uložiť na základe dĺžky trvania porušenia (pozri bod 1 B prvý odsek druhú a tretiu zarážku usmernení). Nič v usmerneniach neodporuje tomu, aby v prípade „veľmi závažných" porušení došlo k zvýšeniu, ktorého absolútna hodnota je rovnaká ako pri zvýšení uplatnenom Komisiou v danom prípade.

123 Podľa judikatúry článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 nezakazuje Komisii vychádzať pri jej výpočte z čiastkovej sumy prekračujúcej všeobecnú hranicu 10 % celkového obratu. Takisto neodporuje tomu, aby čiastkové výpočty berúce do úvahy závažnosť a dĺžku trvania porušenia vychádzali z vyššej sumy, ako je uvedená hranica (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 278).

124 Žalobca sa totiž nemôže účinne odvolávať na rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 113 vyššie, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. júla 1994, Parker Pen/Komisia (T-77/92, Zb. s. II-549), keďže tieto rozhodnutia sa týkajú stanovenia konečnej sumy pokuty a nie stanovenia východiskovej sumy pokuty vzhľadom na závažnosť porušenia a keďže Komisia v danom prípade nevychádzala pri výpočte uvedenej sumy z celkového obratu žalobcu (pozri v tomto zmysle rozsudok

Cheil Jedang/Komisia, už citovaný v bode 121 vyššie, body 98 a 99, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, ABB Asea Brown Boveri/Komisia, T-31/99, Zb. s. II-1881, bod 156).

125 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobný dôvod založený na neprimerane vysokej východiskovej sume pokuty vzhľadom na obraty žalobcu musí byť zamietnutý.

O zohľadnení odstrašujúceho účinku pokuty

126 V prvom rade žalobca vyčíta Komisii prvýkrát v replike, že porušila článok 253 ES pokiaľ ide o zohľadnenie nevyhnutnosti odstrašujúceho dosahu pokuty.

127 Z judikatúry vyplýva, že žalobný dôvod založený na chýbajúcom alebo nedostatočnom odôvodnení predstavuje dôvod týkajúci sa verejného poriadku, na ktorý musí *ex offo* prihliadať súd Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 67) a na ktorý v dôsledku toho môžu poukázať účastníci konania počas celého konania (rozsudok Súdneho dvora z 20. februára 1997, Komisia/Daffix, C-166/95 P, Zb. s. I-983, bod 25, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. decembra 2001, Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni/Komisia, T-45/98 a T-47/98, Zb. s. II-3757, bod 125).

128 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že z odôvodnenia individuálneho rozhodnutia musia jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, autora aktu tak, aby umožnili dotknutým subjektom spoznať dôvody prijatého opatrenia a príslušnému súdnemu orgánu vykonať

súdne preskúmanie. Požiadavka odôvodnenia musí byť posudzovaná vzhľadom na okolnosti danej veci. Nevyžaduje sa, aby odôvodnenie vymedzovalo všetky relevantné právne a skutkové okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie zodpovedá požiadavkám stanoveným článkom 253 ES, musí byť posudzovaná vzhľadom nielen na textové znenie predmetného aktu, ale aj na súvislosti, za akých bol tento akt prijatý (pozri rozsudok Komisia/Sytraval a Brink's France, už citovaný v bode127 vyššie, bod 63 a tam citovanú judikatúru).

129 Čo sa týka stanovenia pokút z dôvodu porušenia práva hospodárskej súťaže, Komisia plní svoju povinnosť odôvodnenia, ak vo svojom rozhodnutí uvedie zložky posúdenia, ktoré jej umožnili vymedziť závažnosť a dĺžku trvania porušenia bez toho, aby bola povinná v ňom uviesť podrobnejší opis alebo číselné údaje týkajúce sa spôsobu výpočtu pokuty (pozri v tomto zmysle rozsudok Cascades/Komisia, už citovaný v bode 85 vyššie, body 38 až 47; pozri tiež rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Atlantic Container Line a i./Komisia, T-191/98, T-212/98 až T-214/98, Zb. s. II-3275, bod 1532). Uvedenie číselných údajov týkajúcich sa spôsobu výpočtu pokuty, nech už sú také údaje akokoľvek potrebné, nie je na dodržanie povinnosti odôvodnenia nevyhnutné (rozsudok Súdneho dvora z 2. októbra 2003, Salzgitter/Komisia, C-182/99 P, Zb. s. I-10761, bod 75).

130 Čo sa týka stanovenia východiskovej sumy pokút, tie sú číselným vyjadrením rozdelenia do kategórií uskutočneným v napadnutom rozhodnutí, čo postačuje na odôvodnenie ich relatívneho významu (rozsudok Atlantic Container Line a i./Komisia, už citovaný v bode 376 vyššie, bod 1555). Pokiaľ ide o odôvodnenie východiskových súm v absolútnom vyjadrení, je opodstatnené uviesť, že pokuty predstavujú nástroj politiky hospodárskej súťaže Komisie, ktorá musí mať určitú mieru voľnej úvahy pri stanovení ich výšky, aby mohla usmerňovať konanie podnikov v zmysle dodržovania pravidiel hospodárskej súťaže (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. apríla 1995, Martinelli/Komisia, T-150/89, Zb. s. II-1165, bod 59). Navyše je dôležité vylúčiť, aby pokuty boli hospodárskymi subjektmi ľahko predvídateľné. Nie je teda možné požadovať, aby Komisia poskytla v tomto ohľade iné aspekty odôvodnenia než tie, ktoré sa týkajú závažnosti porušenia.

131 Pokiaľ ide v danom prípade o tvrdenie, že v Rozhodnutí chýba odôvodnenie v súvislosti so zohľadnením odstrašujúceho účinku pri stanovení východiskovej sumy a že táto okolnosť nebola individualizovaná, treba po prvé poznamenať, že keďže odstrašenie je účelom pokuty, je požiadavka zabezpečiť ho všeobecnou požiadavkou, ktorou sa má Komisia riadiť počas celého výpočtu pokuty a ktorá nevyhnutne nevyžaduje, aby sa tento výpočet vyznačoval osobitnou etapou určenou na celkové posúdenie všetkých okolností relevantných na dosiahnutie tohto účelu (rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. marca 2006, BASF/Komisia, T-15/02, Zb. s. II-497, bod 226).

132 Na účely zohľadnenia cieľa odstrašenia Komisia nedefinovala v usmerneniach individualizovanú metódu alebo kritériá, ktorých osobitné uvedenie by bolo záväzné. Bod 1 A štvrtý odsek usmernení v kontexte posúdenia závažnosti porušenia sa len zmieňuje o nevyhnutnosti stanoviť pokutu na úroveň, ktorá zabezpečí, aby mala pokuta dostatočne odstrašujúci účinok.

133 Po druhé treba uviesť, že na rozdiel od tvrdení žalobcu Komisia výslovne zdôraznila nevyhnutnosť stanoviť pokuty na odstrašujúcej úrovni v rámci vysvetlenia všeobecného prístupu uplatňovaného pri stanovovaní pokút, na účastníkov kartelu použila diferencované zaobchádzanie v závislosti od ich trhových podielov a stanovila východiskovú sumu pokuty pre LCL na 35 miliónov eur (odôvodnenia č. 271 a 289 Rozhodnutia).

134 Z Rozhodnutia jasne vyplýva, že Komisia pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty v závislosti od závažnosti porušenia na jednej strane posudzovala porušenie ako také, zohľadňujúc objektívne okolnosti, teda samotnú povahu porušenia, jeho dopad na trh a geografický rozsah tohto trhu, a na druhej strane vzala do úvahy subjektívne okolnosti, a síce konkrétny význam každého z podnikov podieľajúcich sa na karteli, čiže skutočný vplyv ich protiprávneho správania na hospodársku súťaž. V rámci tejto druhej časti svojej analýzy sledovala najmä cieľ zabezpečiť odstrašujúcu úroveň pokuty, ktorá

by zohľadňovala pomerný význam každého podniku na porušovaní a jeho efektívnu ekonomickú kapacitu, ktorou môže spôsobiť značnú škodu v rámci hospodárskej súťaže na relevantnom trhu. Na záver svojho posúdenia závažnosti porušenia Komisia priamo stanovila východiskovú sumu, pričom vzala do úvahy všetky vyššie uvedené skutočnosti.

135 Zdá sa preto, že Komisia v Rozhodnutí uviedla v súlade s judikatúrou citovanou v bode 129 vyššie zložky posúdenia, ktoré jej umožnili vymedziť závažnosť porušenia, ku ktorému došlo, a že jej teda nemožno vytýkať poručenie článku 253 ES.

136 V druhom rade žalobca tvrdí, že zvýšením východiskovej sumy z dôvodu zabezpečenia odstrašujúceho účinku Komisia porušila zásadu *ne bis in idem*. Komisia podľa žalobcu nesprávne zdôvodňuje v Rozhodnutí a vo vyjadrení k žalobe dve následné zvýšenia pokuty na základe toho istého dôvodu, a to znalosti a uvedomovania si protiprávneho charakteru inkriminovaných postupov. Žalobca tvrdí, že Komisia ho tým postihuje dvakrát na rovnakom základe a porušuje tak vyššie uvedenú zásadu.

137 Treba pripomenúť, že z článku 44 ods. 1 písm. c) v spojení s článkom 48 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa vyplýva, že návrh, na základe ktorého sa konanie začína, musí obsahovať zhrnutie dôvodov, na ktorých je založený a že uvádzanie nových dôvodov je prípustné počas konania len vtedy, ak sú tieto dôvody založené na nových právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania. Dôvod, ktorý predstavuje rozšírenie dôvodu skôr uvedeného priamo alebo implicitne v návrhu na začatie konania, a ktorý má úzky vzťah s týmto dôvodom, musí však byť vyhlásený za prípustný (rozsudky Súdu prvého stupňa z 20. septembra 1990, Hanning/Parlament, T-37/89, Zb. s. II-463, bod 38, a zo 17. júla 1998, Thai Bicycle/Rada, T-118/96, Zb. s. II-2991, bod 142).

138 Je zrejmé, že žalobný dôvod založený na porušení zásady *ne bis in idem* bol prvýkrát uvedený žalobcom v replike, ktorou odpovedal na údajne nový dôvod obrany Komisie, podľa ktorého je oprávnená stanoviť výšku pokuty zohľadňujúc jej odstrašujúci účinok, zvlášť pokiaľ ide o klasické porušenie práva hospodárskej súťaže.

139 Táto obyčajná pripomienka uvedená Komisiou vo vyjadrení k žalobe nemôže byť považovaná za právnu alebo skutkovú okolnosť, ktorá vyšla najavo v priebehu konania, keďže Komisia v Rozhodnutí jasne uviedla nevyhnutnosť dbať na to, aby pokuta bola stanovená vo výške, ktorá jej zabezpečí dostatočný odstrašujúci účinok. Okrem toho konkrétne tvrdenie o porušení zásady *ne bis in idem* v súvislosti s uplatnením odstrašujúceho účinku nepredstavuje rozšírenie dôvodu skôr uvedeného priamo alebo implicitne v návrhu na začatie konania.

140 Za týchto okolností žalobný dôvod založený na porušení zásady „*ne bis in idem*“ musí byť zamietnutý ako neprípustný.

141 V treťom rade žalobca tvrdí, že uplatnenie odstrašujúceho účinku bolo v každom prípade bezúčelné a teda nedôvodné. Žalobca tvrdí, že radikálne a skutočne zmenil vedenie svojej obchodnej politiky akonáhle bolo začaté konanie v Spojených štátoch v apríli 1999 a to ešte pred akýmkoľvek zásahom Komisie, čo dokazuje, že už bol odradený od dopúšťania sa akéhokoľvek nového porušovania pravidiel hospodárskej súťaže. Podľa žalobcu preto treba zrušiť zvýšenie pokuty uplatnené z dôvodu zabezpečenia odstrašujúceho účinku a podstatne znížiť východiskovú sumu pokuty.

142 Treba uviesť, že vyššie uvedený žalobný dôvod musí byť takisto zamietnutý ako neprípustný na základe článku 48 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa a to z tých istých dôvodov, ako boli uvedené v bode 139 vyššie.

143 Z judikatúry v každom prípade vyplýva, že hoci je iste dôležité, aby podnik prijal opatrenia na zabránenie toho, aby sa jeho zamestnanci v budúcnosti dopúšťali ďalších porušovaní práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže, prijatie takých opatrení nič nemení na skutočnosti, že k porušovaniu už došlo. Komisia preto nie je povinná prihliadnuť na túto okolnosť ako na poľahčujúcu okolnosť, najmä ak sporné porušovanie predstavuje, ako v danom prípade, zjavné porušenie článku 81 ES (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 373). Hoci žalobca poukazuje na túto okolnosť v rámci zohľadnenia odstrašujúceho účinku pokuty a nie formálne z dôvodu poľahčujúcej okolnosti, v danom prípade sa musí uplatniť rovnaké riešenie.

144 V tejto súvislosti treba uviesť, že je nemožné určiť stupeň účinnosti interných opatrení prijatých podnikom na zamedzenie opakovania porušovaní práva hospodárskej súťaže. V danom prípade, ako oprávnene zdôrazňuje Komisia, radikálna a skutočná zmena vo vedení obchodnej politiky žalobcu, ku ktorej došlo v apríli 1999 po oznámení začatia konania v Spojených štátoch, neprimäla žalobcu k oznámeniu kartelu uvedeného v Rozhodnutí, keďže žalobca pristúpil na spoluprácu, až keď sa dozvedel o vyšetrovaní vedenom Komisiou.

145 V dôsledku toho žalobný dôvod založený na nesprávnom posúdení odstrašujúceho účinku a súvisiaci návrh na zníženie výšky pokuty nemôžu byť prijaté.

O porušení zásady ochrany legitímnej dôvery

146 Treba pripomenúť, že právo dovolávať sa zásady ochrany legitímnej dôvery sa vzťahuje na každého jednotlivca, ktorý sa nachádza v situácii, z ktorej vyplýva, že administratíva Spoločenstva mu dala dôvody pre vznik dôvodných očakávaní (rozsudky Súdneho dvora z 11. marca 1987, Van den Bergh en Jurgens a Van Dijk Food Products/Komisia, 265/85, Zb. s. 1155, bod 44, a z 26. júna 1990, Sofrimport/Komisia, C-152/88, Zb. s. I-2477, bod 26), pričom nikto nemôže poukazovať na porušenie tejto zásady, pokiaľ neexistujú presné, nepodmienené a zhodujúce sa uistenia, ktoré mu mal poskytnúť správny orgán (rozsudok Súdu prvého stupňa z 29. apríla 2004, Tokai Carbon a i./Komisia, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Zb. s. II-1181, ďalej len „rozsudok Tokai I“, bod 152a tam citovaná judikatúra).

147 V danom prípade sa žalobca uspokojil s tvrdením, že príslušné služby Komisie mu poskytli „údaje“, na základe ktorých mohol legitímne „očakávať“, že vzhľadom na jeho prispenie k preukázaniu porušenia východisková suma nepresiahne 20 miliónov eur. Stačí skonštatovať, že toto opísanie zo strany samotného žalobcu jeho vzťahu s administratívou nezodpovedá poskytnutiu presných uistení zo strany služieb Komisie. Poukazovanie na telefonický rozhovor, v priebehu ktorého mal zamestnanec Komisie naznačiť žalobcovi, že pokuta nevyhnutne presiahne 15 miliónov eur, „pokiaľ Komisia uplatní východiskovú sumu 20 miliónov eur“, je v tejto súvislosti úplne irelevantné, pokiaľ ide o dôkaz o presných uisteniach, keďže Komisia vyjadrila iba predpoklad.

148 Z toho vyplýva, že žalobný dôvod založený na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery musí byť zamietnutý.

149 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobné dôvody založené na nesprávnom posúdení závažnosti porušenia a neprimeranosti východiskovej sumy pokuty musia byť zamietnuté.

O dĺžke trvania porušenia

150 V súlade s článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17 predstavuje dĺžka trvania porušenia jedno z kritérií, ktoré sa musia zohľadniť pri určení výšky pokuty, ktorá sa má uložiť podnikom zodpovedným za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže.

151 Pokiaľ ide o okolnosť dĺžky trvania porušenia, usmernenia rozlišujú medzi krátkodobými porušeniami (vo všeobecnosti v dĺžke trvania kratšej ako jeden rok), pre ktoré sa východisková suma stanovená podľa závažnosti nemôže zvyšovať, strednodobé porušenia (vo všeobecnosti v dĺžke trvania od jedného do piatich rokov), pre ktoré sa táto suma môže zvýšiť o 50 %, a dlhodobé porušenia (vo všeobecnosti v dĺžke trvania viac ako päť rokov), pre ktoré táto suma môže byť zvýšená o 10 % za každý rok (bod 1 B prvý odsek prvá a tretia zarážka).

152 Komisia v odôvodnení č. 300 Rozhodnutia uviedla, že všetky podniky sa dopustili jedného dlhodobého porušenia a že východiskové sumy pokút museli byť v dôsledku toho zvýšené o 10 % za každý celý rok trvania porušenia a o 5 % za každé ďalšie obdobie trvajúce aspoň šesť mesiacov, ale kratšie ako jeden rok, čo viedlo vzhľadom na účasť žalobcu na porušovaní v trvaní desať rokov a osem mesiacov k zvýšeniu východiskovej sumy jeho pokuty o 105 %.

153 Po prvé treba uviesť, že žalobca výslovne nepopiera dĺžku trvania obdobia porušovania preukázanú Komisiou. V bode 140 žaloby však uvádza, že Komisia zvýšila východiskovú sumu pokuty o 105 % za porušenie trvajúce desať rokov a osem mesiacov a to „napriek skutočnosti, že ukončil porušovanie aspoň o šesť mesiacov skôr ako ostatní účastníci“. Toto tvrdenie sa opakuje pri prejednávaní poľahčujúcich okolností a zohľadňovaní skutočnosti, že žalobca ukončil porušovanie ešte pred zasiahnutím Komisie a „najneskôr v júni roku 1999“ (bod 165 žaloby). Zdá sa tak, že medzi žalobcom a Komisiou nie je nijaký rozpor v súvislosti s dĺžkou trvania obdobia porušovania, ktoré podľa odôvodnenia č. 299 Rozhodnutia začalo v októbri 1988 a skončilo v júni 1999.

154 Po druhé treba uviesť, že žalobca tvrdí, že Komisia tým, že zvýšila východiskovú sumu pokuty o 105 %, porušila zásady právnej istoty a proporcionality, a na podporu tohto tvrdenia sa odvoláva len na rozhodovacia prax Komisie v tejto oblasti, podľa ktorej sa uplatňuje maximálne zvýšenie o 100 %, a to aj v prípade porušení presahujúcich 20 rokov.

155 Stačí však uviesť, že samotný žalobca uviedol príklad rozhodnutia Komisie, v ktorom došlo k zvýšeniu o 125 % za porušenie trvajúce dvanásť rokov a desať mesiacov, a to rozhodnutie Komisie 2003/674/ES z 2. júla 2002 týkajúceho sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec C.37.519 — Metionín) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 255, 2003, s. 1). Toto rozhodnutie bolo predmetom žaloby na Súde prvého stupňa (rozsudok Súdu prvého stupňa z 5. apríla 2006, Degussa/Komisia, T-279/02, Zb. s. II-897), ktorý potvrdil dĺžku trvania porušenia stanovenú Komisiou, ale nevyslovoval sa o rozsahu zvýšenia pokuty uplatňovanom na jej základe.

156 Okrem toho vo vyjadrení k žalobe Komisia uviedla ďalšie príklady rozhodnutí, v ktorých uplatnila zvýšenie presahujúce 100 %, a ktoré neboli žalobcom v replike spochybňované.

157 Navyše podľa ustálenej judikatúry (rozsudok Súdneho dvora zo 14. februára 1990, Delacre a i./Komisia, C-350/88, Zb. s. I-395, bod 33a tam citovaná judikatúra) nie je odôvodnené, aby hospodárske subjekty legitímne očakávali zachovanie súčasnej situácie, ktorá môže byť zmenená v rámci voľnej úvahy inštitúcií Spoločenstva.

158 Z judikatúry v oblasti pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže pritom jasne vyplýva (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 113 vyššie, bod 109, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, LR AF 1998/Komisia, T-23/99, Zb. s. II-1705, bod 237), že ich účinné uplatňovanie vyžaduje, aby Komisia mohla kedykoľvek prispôsobiť výšku pokút potrebám politiky hospodárskej súťaže. V dôsledku toho skutočnosť, že Komisia v minulosti uplatňovala určitú výšku pokút za určité druhy porušovania, ju nemôže zbavovať možnosti túto úroveň v medziach stanovených nariadením č. 17 zvýšiť.

159 Napokon treba zdôrazniť, že zvýšenie východiskovej sumy o 105 % nemôže byť vzhľadom na dĺžku trvania porušenia uznanú žalobcom považované za zjavne neprimerané.

160 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobný dôvod založený na porušení zásad právnej istoty a proporcionality na základe zvýšenia východiskovej sumy o 105 % z dôvodu dĺžky trvania porušenia musí byť zamietnutý.

O poľahčujúcich okolnostiach

161 Ako vyplýva z judikatúry, pokiaľ sa porušenia dopustilo viac podnikov, je opodstatnené preskúmať závažnosť účasti na ňom každého z nich (rozsudky Suiker Unie a i./Komisia,

už citovaný v bode 83 vyššie, bod 623, a Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 150), aby bolo možné určiť, či v ich prípade existujú priťažujúce alebo poľahčujúce okolnosti.

162 Bod 3 usmernení stanovuje úpravu základnej čiastky pokuty v závislosti od určitých poľahčujúcich okolností.

O nezohľadnení údajne pasívnej úlohy žalobcu

163 V prípade podniku, ktorý sa dopustil porušenia, jeho „výlučne pasívna úloha alebo úloha nasledovateľa“ predstavuje, ak je dokázaná, poľahčujúcu okolnosť podľa bodu 3 prvej zarážky usmernení, keďže je upresnené, že táto pasívna úloha spočíva v jeho „malej aktivite“, teda chýbajúcej aktívnej účasti na vypracovaní protisúťažnej dohody alebo dohôd (rozsudok Cheil Jedang/Komisia, už citovaný v bode 121 vyššie, bod 167).

164 Z judikatúry vyplýva, že spomedzi skutočností, ktoré môžu preukázať pasívnu úlohu podniku v rámci kartelu, možno zobrať do úvahy najmä citeľne sporadickejší charakter zúčastňovania sa rokovaní v porovnaní s bežnými účastníkmi kartelu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, BPB de Eendracht/Komisia, T-311/94, Zb. s. II-1129, bod 343), ako aj jeho oneskorený vstup na trh, ktorý je predmetom porušenia, nezávisle na dĺžke jeho účasti na porušení (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 10. decembra 1985, Stichting Sigarettenindustrie a i./Komisia, 240/82 až 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 a 269/82, Zb. s. 3831, bod 100), alebo aj existenciu výslovných vyhlásení v tomto zmysle zo strany tretích podnikov, ktoré sa podieľali na porušení (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Weig/Komisia, T-317/94, Zb. s. II-1235, bod 264).

165 Žalobca po prvé tvrdí, že nikdy nepôsobil na trhu s uhlíkovými a grafitovými blokmi a nemohol sa teda na tomto trhu dopustiť porušenia. V každom prípade, za predpokladu, že sa podieľal na porušení, ku ktorému došlo na trhu s polotovarmi, môže byť jeho úloha pri uskutočňovaní tohto porušenia kvalifikovaná len ako pasívna, ako to Komisia uznáva v odôvodnení č. 232 Rozhodnutia.

166 Keď Súd prvého stupňa na pojednávaní položil žalobcovi otázku o presnom dosahu tohto tvrdenia uvádzaného v rámci žalobného dôvodu týkajúceho sa zohľadnenia poľahčujúcich okolností, ktorého jediným návrhom je žiadosť o podstatné zníženie pokuty, žalobca upresnil, že jeho predmetom nie je spochybnenie porušenia uplatňovaného Komisiou, ale len požiadavka na priznanie pasívnej úlohy.

167 Pokiaľ ide o protisúťažné správanie súvisiace s vylúčením brusiarní, Komisia v odôvodnení č. 154 Rozhodnutia vysvetľuje, že okrem predaja hotových výrobkov na báze uhlíka, ako sú uhlíkové kefy, členovia kartelu predávali tiež lisované uhlíkové bloky, ktoré neboli dosiaľ rozrezané ani opracované na výrobu kief či iných výrobkov. Určité brusiarne, ktoré neboli členmi kartelu, kupovali tieto uhlíkové bloky, rozrezávali ich a spracovávali na hotové výrobky, ktoré predávali zákazníkom. Hoci tieto brusiarne sú zákazníkmi členov kartelu, z hľadiska hotových výrobkov tiež predstavujú pre členov kartelu konkurenciu.

168 Z odôvodnení č. 154 až 166 Rozhodnutia vyplýva, že politika kartelu smerovala k obmedzeniu konkurencie, ktorú by brusiarne mohli predstavovať v oblasti hotových výrobkov vyrábaných z týchto blokov, a to prostredníctvom odmietnutia ich zásobovania, alebo v prípade ich zásobovania stanovením vyšších cien dodávaných uhlíkových blokov.

169 Komisia v odôvodneniach č. 159 a 232 Rozhodnutia jasne žalobcovi vytýka jeho účasť na tejto kartelovej politike. Odôvodnenie č. 232 Rozhodnutia znie takto:

„Komisia v každom prípade nesúhlasí s tvrdením [LCL], podľa ktorého sa nepodieľal na činnosti kartelu spočívajúcej vo vylúčení ‚brusiarní', keďže spotreboval všetky bloky, ktoré vyrobil, pre vlastnú potrebu. Ako je uvedené [v bode] 7.8, [LCL] sa v skutočnosti podieľal na praxi kartelu spočívajúcej v odmietaní predaja blokov ‚brusiarňam', či ich predaji výlučne za veľmi vysoké ceny. Osobitne počas zasadnutia členov kartelu konaného 14. októbra 1993 [LCL] na otázku ‚Mali by sme predávať bloky a vzdať sa našej marže alebo nie?' odpovedal, že sa ‚pokúša predávať čo najmenej blokov a domnieva sa, že je vhodné predávať ich len vlastným spoločnostiam'. Aj keď sa [LCL] sám nepodieľal na faktickom bojkote ‚brusiarní', celkom nepochybne súhlasil so všeobecnou politikou kartelu spočívajúcou v ukončení zásobovania ‚brusiarní' alebo v pokračovaní ich zásobovania za veľmi vysoké ceny a, ako ostatní členovia kartelu, ťažil z obmedzenia hospodárskej súťaže na úkor brusiarní. Tieto skutkové okolnosti postačujú na preukázanie zodpovednosti [LCL]."

170 Zdá sa tak, že odôvodnenie č. 232 Rozhodnutia v žiadnom prípade neobsahuje, na rozdiel od tvrdení žalobcu, uznanie pasívnej úlohy žalobcu, t.j. neexistencie aktívnej účasti na vypracovávaní protisúťažnej dohody týkajúcej sa vylúčenia brusiarní, ale naopak odhaľuje jasné zaujatie stanoviska v prospech ukončenia zásobovania brusiarní blokmi uhlíka a dokonca doporučenie, aby také riešenie prijali všetci členovia kartelu.

171 Žalobca po druhé uvádza, že Komisia uznáva, že zohrával len menšiu úlohu pri vykonávaní vytýkaných postupov v odvetví výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre

mechanické aplikácie. Okrem toho podľa konštatovaní samotnej Komisie sa žalobca prestal zúčastňovať zasadnutí technického výboru v apríli 1999, t.j. osem mesiacov pred rozpustením kartelu, čo prinajmenšom Schunk považoval za závažný problém.

172 Žalobca v podstate tvrdí, že sa nezúčastnil početných zasadnutí uskutočnených medzi Morgan, Schunk a SGL pri príležitosti zasadnutí technického výboru, v priebehu ktorých bola prijatá väčšina dôležitých rozhodnutí (najmä určenie cien a rozdelenie odberateľov), a opiera sa o svedectvo jedného zo svojich zamestnancov, vedúceho pre medzinárodnú výrobu výrobkov pre mechanické aplikácie, ktorý vo svojom vyhlásení zdôraznil, že okrem troch zasadnutí organizovaných v rámci European Carbon and Graphite Association (ECGA, európske združenie pre uhlík a grafit) [2. apríla 1998 v Bandole (Francúzsko), 12. októbra 1998 v Berlíne (Nemecko) a 8. apríla 1999 v Stratforde nad Avonom (Spojené kráľovstvo)] sa [LCL] nezúčastnil žiadneho dvojstranného alebo mnohostranného zasadnutia v súvislosti s výrobkami pre mechanické aplikácie.

173 Keď Súd prvého stupňa na pojednávaní položil žalobcovi otázku o presnom dosahu tohto tvrdenia, žalobca upresnil, že svedectvo jeho zamestnanca sa vzťahuje len na účasť dotknutej osoby a že nepopiera svoju účasť na zasadnutiach technického výboru týkajúcich sa výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre mechanické aplikácie.

174 Z Rozhodnutia vyplýva, že fungovanie kartelu spočívalo na troch druhoch zasadnutí, a to vrcholových zasadnutiach, zasadnutiach technického výboru a miestnych zasadnutiach, pričom prvé dve zasadnutia sa konali dvakrát do roka. Zasadnutia kartelu na európskej úrovni sa často konali pri príležitosti zasadnutí európskeho profesijného združenia tohto odvetvia, to znamená najskôr Association of European Graphite Electrode Producers (AEGEP, združenie európskych výrobcov grafitových elektród), a potom ECGA.

175 Rozhodnutia o úrovniach cien a ich zvyšovaní boli v zásade prijímané raz do roka na jesennom zasadnutí technického výboru. Na základe diskusie sa technický výbor zhodol na zvýšení cien na budúci rok. Ak sa členovia kartelu nedokázali zhodnúť na zvýšení v určitej krajine, rozhodnutie bolo postúpené miestnemu zasadnutiu kartelu v príslušnej krajine. Zvýšenia cien dohodnuté na zasadnutiach technického výboru alebo na miestnych zasadnutiach boli potom ratifikované na vrcholovom zasadnutí (odôvodnenia č. 98 a 99 Rozhodnutia).

176 Komisia uvádza, že tak vrcholové zasadnutia, ako aj zasadnutia technického výboru sa týkali výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie, pričom pod toto označenie v Rozhodnutí (odôvodnenie č. 4) spadajú hotové výrobky a polotovary, a keďže sa počet výrobkov a zložitosť dohôd neustále zvyšovali, zasadnutia technického výboru sa často rozdeľovali na dve rozdielne časti, jednu, ktorá sa vzťahovala na výrobky pre elektrické aplikácie a druhú, ktorá sa vzťahovala na výrobky pre mechanické aplikácie (odôvodnenia č. 75 a 76 Rozhodnutia).

177 Žalobca nespochybňuje konštatovania Komisie týkajúce sa spôsobu fungovania kartelu. Vzhľadom na takto opísané fungovanie kartelu, na nespochybňovanú účasť žalobcu na vrcholových zasadnutiach a zasadnutiach technického výboru, ktorá bola pripustená už v odpovedi na oznámenie o výhradách, a na skutočnosť, že zástupca žalobcu bol oficiálnym spravodajcom na vrcholových zasadnutiach týkajúcich sa výrobkov pre mechanické aplikácie, sa žalobca nemôže platne dovolávať výhody poľahčujúcej okolnosti na základe výlučne pasívnej úlohy podniku.

178 Okrem toho treba uviesť, že žalobca sa snaží o priznanie výhody uvedenej okolnosti zdôrazňovaním správania, ktoré uplatňoval v súvislosti s určitými kartelovými dohodami či protiprávnymi praktikami v rámci porušenia, ktoré Komisia správne kvalifikovala ako komplexné a jedno porušenie.

179 Treba skonštatovať, že tvrdenie žalobcu odporuje samotnému zneniu bodu 3 prvej zarážky usmernení, ktoré sa týka predmetnej poľahčujúcej okolnosti. Doslovné znenie bodu 3 prvej zarážky usmernení obsahujúce príslovku „výlučne“ a výraz „pri porušení“ v jednotnom čísle umožňuje vyvodiť záver, že nestačí, aby dotknutý podnik vykazoval počas určitých období trvania kartelu či v súvislosti s určitými kartelovými dohodami „malú aktivitu“ (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Jungbunzlauer/Komisia, T-43/02, Zb. s. II-3435, bod 254).

180 Okrem toho prístup spočívajúci v oddelení posudzovania postoja podniku v závislosti od predmetu dotknutých dohôd alebo zosúladených postupov sa zdá byť prinajmenšom teoretický, pokiaľ sú tieto dohody alebo postupy súčasťou všeobecnej stratégie určujúcej hlavné smery činnosti členov kartelu a obmedzujúcej ich obchodnú slobodu na účely dosiahnutia totožného protisúťažného cieľa a jediného hospodárskeho cieľa spočívajúceho v narušení normálneho vývoja cien a obmedzení hospodárskej súťaže na relevantnom trhu.

181 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že kvalifikácia jedného a nepretržitého porušenia, ktorú uskutočnila Komisia v Rozhodnutí, bola odôvodnená konštatovaním existencie tohto jediného a rovnakého protisúťažného cieľa zdieľaného dotknutými podnikmi. Komisia takisto zohľadnila konkrétnu skutočnosť a to fungovanie samotného kartelu. V odôvodnení č. 230 Rozhodnutia tak uviedla, že „v danom prípade tí istí členovia kartelu koordinovali svoje obchodné správanie počas rovnakých zasadnutí pre celú skupinu prepojených výrobkov (hoci nie zastupiteľných), ktorú všetci alebo takmer všetci z nich vyrábali alebo predávali“.

182 Treba uviesť, že z rozsudku Cheil Jedang/Komisia, už citovaný v bode 121 vyššie, uplatňovaného žalobcom na podporu svojich tvrdení, vyplýva, že spôsob fungovania kartelu v súvislosti s lyzínom sa líšil od spôsobu fungovania kartelu, ktorý viedol k prijatiu Rozhodnutia. Z odôvodnenia vyššie uvedeného rozsudku jasne vyplýva existencia osobitných zasadnutí kartelu o objemoch predajov, pričom išlo o odlišné zasadnutia, než boli zasadnutia týkajúce sa určenia cien. Okrem toho Súd prvého

stupňa výslovne vo svojej analýze, ktorá viedla k uznaniu pasívnej úlohy spoločnosti Cheil Jedang v rámci kartelu o objemoch predaja, zohľadnil jej malú veľkosť. Odkaz na vyššie uvedený rozsudok sa preto vzhľadom na okolnosti prejednávaného sporu javí ako úplne irelevantný.

183 Ak aj Komisia za týchto podmienok pripúšťa, že žalobca vzhľadom na svoj relatívne nízky obrat v prípade výrobkov pre mechanické aplikácie hral v pôsobení kartelu v súvislosti s týmito výrobkami menej dôležitú úlohu než podniky Morgan, Schunk a SGL (odôvodnenie č. 192 Rozhodnutia), nemožno priznať „výlučne pasívnu úlohu alebo úlohu nasledovateľa pri porušovaní“ podniku, ktorý ako žalobca nepopiera svoju účasť na jednom porušovaní trvajúcom vyše desať rokov, pričom mal najväčší trhový podiel a ktorý svoju požiadavku zakladá na zohľadnení relatívne podružných okolností uvedeného porušovania. Komisia tak oprávnene zdôrazňuje, že:

— tržná hodnota výrobkov pre mechanické aplikácie (podľa žalobcu len 70 miliónov eur v roku 1998) je nízka vzhľadom k celkovej veľkosti relevantného trhu (ktorý dosahoval 291 miliónov eur v rovnakom roku) a jasne nižšia než tržná hodnota výrobkov pre elektrické aplikácie, a teda

— cieľom kartelu spočívajúceho v nepredávaní blokov brusiarňam alebo ich predaji za veľmi vysoké ceny bolo posilnenie hlavnej kartelovej dohody o výrobkoch vyrábaných z týchto blokov a ochrana kartelu pred prípadnou konkurenciou. Dohoda o blokoch teda mala vo vzťahu k hlavnej dohode týkajúcej sa hotových výrobkov doplnkový charakter (odôvodnenie č. 230 Rozhodnutia).

184 Napokon hoci skutočnosť, že žalobca ukončil svoje podieľanie sa na karteli len o niekoľko mesiacov skôr ako ostatní členovia kartelu, neodôvodňuje zníženie výšky

pokuty na základe poľahčujúcej okolnosti súvisiacej s „výlučne pasívnou úlohou alebo úlohou nasledovateľa pri porušovaní“, treba uviesť, že táto skutočnosť bola správne zohľadnená Komisiou uplatnením zvýšenia za dobu trvania porušovania o 5 % nižším, ako v prípade ostatných dotknutých členov kartelu.

185 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobný dôvod založený na nezohľadnení Komisiou údajne pasívnej úlohy žalobcu nie je dôvodný a musí byť zamietnutý.

O nezohľadnení faktického neuplatňovania určitých dohôd a/alebo protiprávnych praktík

186 Na úvod treba uviesť, že Komisia kladie dôraz na skutočnosť, že žalobca sa tvrdením vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách, že predmetné dohody neuplatňoval, nedomáhal priznania poľahčujúcej okolnosti. Komisia zastáva názor, že neuznanie poľahčujúcej okolnosti, ktorú žalobca nikdy neuplatňoval, nemôže byť v žiadnom prípade dôvodom zrušenia rozhodnutia.

187 Tento názor Komisie nemožno prijať.

188 Článok 4 nariadenia Komisie (ES) č. 2842/98 z 22. decembra 1998 o vypočutí strán v určitých konaniach podľa článkov [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES L 354, s. 18; Mim. vyd. 07/004, s. 204), ktoré bolo uplatniteľné v čase skutkových okolností, len stanovuje, že strany, ktoré si želajú vyjadriť sa k výhradám vzneseným proti nim, tak urobia písomne a môžu vo svojich písomných vyjadreniach uviesť všetky dôvody a skutočnosti účelné pre svoju obhajobu. Môžu pripojiť akékoľvek relevantné dokumenty ako dôkaz

uvedených skutočností a môžu tiež navrhovať, aby Komisia vypočula osoby, ktoré môžu tieto skutočnosti potvrdiť. V žiadnom prípade sa tak od podnikov, ktorým je oznámenie o výhradách určené, nevyžaduje, aby osobitne podávali návrhy na uznanie poľahčujúcich okolností.

189 Okrem toho treba pripomenúť, že oznámenie o výhradách je prípravným aktom pre rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a v ktorom Komisia rozhoduje o zodpovednosti podnikov a prípadne o sankciách, ktoré im majú byť uložené.

190 Pri stanovovaní výšky pokuty Komisia musí vziať do úvahy všetky okolnosti daného prípadu, najmä závažnosť a dĺžku trvania porušenia, ktoré sú dvomi kritériami výslovne uvedenými v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17. Ako bolo uvedené, pokiaľ sa porušenia dopustilo viacero podnikov, Komisia musí skúmať závažnosť účasti na ňom každého z nich (rozsudky Suiker Unie a i./Komisia, už citovaný v bode 83 vyššie, bod 623, a Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 150), aby bolo možné určiť, či v ich prípade existujú priťažujúce alebo poľahčujúce okolnosti.

191 Body 2 a 3 usmernení stanovujú upravenie základnej čiastky pokuty v závislosti od určitých priťažujúcich a poľahčujúcich okolností, ktoré sa týkajú jednotlivých dotknutých podnikov. Najmä bod 3 usmernení s názvom poľahčujúce okolnosti uvádza demonštratívny zoznam okolností, ktoré môžu viesť k zníženiu základnej čiastky pokuty. V ňom sa uvádza výlučne pasívna úloha podniku, faktické neuplatňovanie dohôd, ukončenie porušovania, len čo zasiahne Komisia, existencia primeraných pochybností zo strany podniku o tom, či postihované správanie predstavuje porušenie, skutočnosť, že k porušeniu došlo z nedbanlivosti, ako aj efektívna spolupráca podniku v konaní, mimo rámca oznámenia o spolupráci.

192 Pritom podľa ustálenej judikatúry sa Komisia nemôže odkloniť od pravidiel, ktoré si sama stanovila (pozri rozsudok Hercules Chemicals/Komisia, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 53 a tam citovanú judikatúru). Zvlášť ak Komisia prijme usmernenia určené na to, aby upresnili, pri dodržaní Zmluvy, kritériá, ktoré hodlá uplatňovať v rámci výkonu svojej voľnej úvahy, vyplýva z toho vlastné obmedzenie tejto právomoci v rozsahu, v akom jej prislúcha dodržovať indikatívne pravidlá, ktoré si sama stanovila (rozsudky Súdu prvého stupňa z 12. decembra 1996, AIUFFASS a AKT/Komisia, T-380/94, Zb. s. II-2169, bod 57; z 9. júla 2003, Vlaams Gewest/Komisia, T-214/95, Zb. s. II-717, bod 89, a rozsudok ADM I, už citovaný v bode 83 vyššie, bod 267).

193 Na účely stanovenia výšky pokút Komisia v Rozhodnutí použila spôsob uvedený v usmerneniach a posudzovala závažnosť účasti na porušovaní každého z dotknutých podnikov. Odôvodnenie č. 272 Rozhodnutia je v tomto smere úplne presné, pretože sa v ňom uvádza, že „Komisia v súvislosti s každým podnikom… určí, či existujú priťažujúce a/alebo poľahčujúce okolnosti“, a že „základná čiastka pokuty sa v dôsledku toho zvýši alebo zníži“. V odôvodnení č. 316 Rozhodnutia Komisia uvádza, že „v danom prípade neboli zistené priťažujúce alebo poľahčujúce okolnosti“, čo znamená, že na základe výsledkov svojho vyšetrovania a odpovede žalobcu na jej oznámenie o výhradách zastáva názor, že žalobcovi nemožno priznať žiadnu takú poľahčujúcu okolnosť, ako je najmä faktické neuplatňovanie predmetných dohôd alebo protiprávnych postupov uvedené v bode 3 druhej zarážke usmernení, na základe ktorých Komisia stanovila výšku pokuty.

194 Žalobca je preto oprávnený spochybniť na Súde prvého stupňa záver Komisie uvedený v odôvodnení č. 316 Rozhodnutia a domáhať sa priznania poľahčujúcej okolnosti a následného zníženia výšky pokuty, keďže treba pripomenúť, že podľa článku 17 nariadenia č. 17 má Súd prvého stupňa neobmedzenú právomoc v zmysle článku 229 ES preskúmať rozhodnutia, ktorými Komisia stanovila pokutu a v dôsledku toho môže uloženú pokutu zrušiť, znížiť alebo zvýšiť.

195 Treba ešte poznamenať, že žalobca vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách jasne uviedol skutočnosť, že nepredáva grafitové bloky a platne tretím subjektom a že mal v karteli týkajúcom sa výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre mechanické aplikácie len menšiu úlohu. V bode 78 tejto odpovede žalobca dokonca upresňuje, že predložil vyhlásenie jedného zo svojich vedúcich pracovníkov (opakovane uplatňované v replike), z ktorého vyplýva, že neuplatňoval sadzobníkové ceny stanovované každý rok na zasadnutiach technického výboru a týkajúce sa výrobkov pre mechanické aplikácie, a že mu bolo pravidelne ostatnými subjektmi vytýkané nedodržiavanie dohôd. Hoci sa žalobca v bode 78 svojej odpovede výslovne nedomáhal priznania poľahčujúcej okolnosti, treba uviesť, že otázka faktického neuplatňovania predmetných dohôd v zmysle bodu 3 druhej zarážky bola žalobcom zreteľne položená.

196 Treba teda overiť, či mohla Komisia oprávnene dospieť k záveru, že žalobcovi nemožno na základe faktického neuplatňovania predmetných dohôd v zmysle bodu 3 druhej zarážky usmernení priznať poľahčujúcu okolnosť. Na tento účel je dôležité overiť, či žalobcom uplatňované okolnosti môžu preukázať, že sa počas obdobia, keď sa tento podnik pripojil k dohodám predstavujúcim porušenie, skutočne vyhýbal ich uplatňovaniu súťažným správaním na trhu alebo prinajmenšom, že jasne a významne porušoval povinnosti smerujúce k vykonávaniu tohto kartelu do tej miery, že narušil jeho samotné fungovanie (rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. marca 2006, Daiichi Pharmaceutical/Komisia, T-26/02, Zb. s. II-713, bod 113).

197 Žalobca zakladá svoje nároky na štyroch jasných okolnostiach, ktoré ukazujú, že dotknutá osoba netvrdí, že sa zdržala akéhokoľvek uplatňovania nedovolených dohôd, ale že poukazuje na to, že ich len čiastočne uplatňovala.

198 Žalobca sa odvoláva po prvé na nedodržovanie cien dohodnutých pre výrobky pre mechanické aplikácie a v tejto súvislosti poukazuje na sťažnosti svojich konkurentov.

Odvoláva sa na prípis, ktorý mu zaslal podnik Schunk 18. septembra 1989 a na vyhlásenie jedného zo svojich zamestnancov, pána G., z 18. septembra 2002.

199 V Rozhodnutí (odôvodnenia č. 307 a 308) Komisia uvádza, že čo sa týka žalobcu, zdá sa, že voči nemu neboli až do prvého polroku 1999, teda do doby, keď sa chystal kartel opustiť, vznesené žiadne závažné sťažnosti zo strany ostatných účastníkov kartelu, ktoré by mu vytýkali uplatňovanie príliš nízkych cien. Komisia dodáva, že príležitostné podvádzania sú v karteloch bežnou praxou, pokiaľ sa podniky domnievajú, že sa k nim môžu beztrestne uchyľovať, a že v takýchto podvádzaniach nemožno vidieť dôkaz nevykonávania dohôd uzatvorených v rámci kartelu.

200 Odôvodnenie č. 106 Rozhodnutia odkazuje na vyššie uvedený prípis, v ktorom sa Schunk sťažoval, že žalobca predáva uhlíkové kruhy istému francúzskemu odberateľovi za ceny o 15 až 20 % nižšie, než je bežná úroveň vo Francúzsku, a pozval žalobcu na pracovné stretnutie, na ktorom by bola táto otázka prerokovaná a žalobca by mu vysvetlil, akým spôsobom boli tieto ceny stanovené.

201 Treba uviesť, že táto listina obsahuje jedinú sťažnosť len jedného člena kartelu týkajúcu sa iba uvádzania výrobkov pre mechanické aplikácie na trh, a konkrétnejšie najmä jedného výrobku, zatiaľ čo ich existuje veľmi široký sortiment (odôvodnenie č. 9 Rozhodnutia), určeného „istému francúzskemu odberateľovi“.

202 Vo svojom vyhlásení z 18. septembra 2002 pán G. uvádza, že sa zúčastnil troch zasadnutí a to 2. apríla 1998 v Bandole, 12. októbra 1998 v Berlíne a 8. apríla 1999 v Statforde nad Avonom. Ďalej upresňuje:

„Na všetkých troch zasadnutiach, [na ktorých] som sa zúčastnil, bolo [LCL] zo strany ostatných konkurentov vytýkané nedodržiavanie dohôd. Odpovedali sme, že sme na európskom trhu len malým hráčom.“

203 Žalobca tvrdí, že pán G. v tomto vyhlásení tiež uviedol príklad sťažnosti zo strany M. T. (Morganite Industries Inc., americká dcérska spoločnosť obchodnej spoločnosti Morgan), v ktorej sa „vytýkalo [LCL], že uplatňuje príliš nízke ceny (mimo sadzobníkových cien)“. Táto informácia nie je vo vyhlásení pána G. predloženom žalobcom na pojednávaní v prílohe k žalobe obsiahnutá.

204 Zdá sa, že predmetné svedectvo sa týka len troch zasadnutí kartelu, ktoré sa konali v období od 2. apríla 1998 do 8. apríla 1999, t.j. v priebehu jedného roka, zatiaľ čo celková doba porušovania bola desať rokov a osem mesiacov a vrcholové zasadnutia a zasadnutia technického výboru sa konali, každé, dvakrát do roka, nerátajúc miestne zasadnutia.

205 Okrem toho vzhľadom na existenciu vzťahu podriadenosti medzi autorom predmetného vyhlásenia, ktoré bolo vypracované potom, čo bola Komisiou zaslaná žiadosť o informácie uvedená v článku 11 nariadenia č. 17, a žalobcom, ktorý svedectvo predložil v prílohe svojej žaloby, môže byť toto svedectvo prijaté len vtedy, ak bolo podopreté objektívnymi dokladmi pochádzajúcimi zo spisu.

206 Žalobca tvrdí, že vyhlásenie pána G. je podporené prípisom, ktorý žalobcovi poslal Schunk 18. septembra 1989. Pritom, ako oprávnene poznamenáva Komisia, toto vyhlásenie týkajúce sa priebehu zasadnutí konaných medzi 2. aprílom 1998 a 8. aprílom 1999, nemôže byť podporené sťažnosťou, ktorá sa týka skutočností z roku 1989, t.j. skutočností, ktoré sa stali pred desiatimi rokmi.

207 Žalobca sa takisto odvoláva na vyhlásenie ostatných členov kartelu prepísané do zápisnice zo zasadnutia ECGA z 19. apríla 1996 v tomto znení:

„Deutsche Carbone [nemecká dcérska spoločnosť obchodnej spoločnosti LCL] začala svoju činnosť v oblasti výrobkov pre mechanické aplikácie bez toho, aby akokoľvek brala do úvahy súčasnú úroveň cien. P. [LCL] bol požiadaný o dohľad nad jej činnosťami a o to, aby zabezpečil, že stanovené úrovne cien budú dodržované."

208 Tento dokument sa teda týka začiatku činnosti dcérskej spoločnosti žalobcu a nijako neprejudikuje postoj, ktorý mohol žalobca v skutočnosti zaujať po tomto zasadnutí. Žalobca inak nepredložil žiadny dokument, ktorý by dokazoval skutočne nezávislé a konkurenčné správanie svojej nemeckej dcérskej spoločnosti nasledujúce po predmetnej zápisnici a pretrvávajúcu nespokojnosť ostatných členov kartelu v tejto veci.

209 Vyhlásenie pána G. nie je napokon podporené ani vyhlásením iného zamestnanca žalobcu, v danom prípade pána N. Ten upresňuje, že sa zúčastnil zasadnutí technického výboru týkajúcich sa výrobkov pre elektrické a mechanické aplikácie organizovaných v rámci ECGA v priebehu obdobia od roku 1997 do apríla 1999. Pán N pritom nespomína žiadnu sťažnosť člena kartelu týkajúcu sa správania žalobcu, hoci sa jeho vyhlásenie takisto týka obdobia od 2. apríla 1998 do 8. apríla 1999, na ktoré sa vzťahuje vyhlásenie pána G.

210 Žalobca po druhé tvrdí, že v oblasti výrobkov pre elektrické aplikácie nevykonával v plnom rozsahu všeobecnú politiku kartelu na francúzskom území, za ktoré je v zásade zodpovedný. Žalobca vychádza z odôvodnenia č. 127 Rozhodnutia, podľa ktorého „kým sadzobníkové ceny OEM platné v Holandsku zodpovedajú indexovej úrovni 100,

skutočná sadzobníková cena platná vo Francúzsku, kde bola úroveň cien pre kartel najmenej výhodná, bola len 61 a skutočne platené ceny 40“.

211 Treba však skonštatovať, že toto tvrdenie žalobcu vychádza z čiastočného alebo skresleného výkladu Rozhodnutia.

212 Je nevyhnutné zdôrazniť, že dopyt po výrobkoch na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie je rozložený medzi relatívne malý počet veľkých odberateľov a omnoho väčší počet malých odberateľov. V prípade elektrických aplikácií sú najväčšími odberateľmi výrobcovia, ktorí tvoria odvetvie nazývané „OEM“. Títo odberatelia, ktorí nie sú veľmi početní a sú hlavne veľkými podnikmi, nakupujú vo veľmi veľkom množstve obmedzený sortiment výrobkov na báze uhlíka a grafitu a majú teda značnú vyjednávaciu silu (odôvodnenia č. 39, 40 a 124 Rozhodnutia).

213 Kartel sa pokúsil zabrániť hrozbe, že by títo veľkí odberatelia mohli využiť cenové rozdiely medzi jednotlivými štátmi. Prvotná stratégia spočívala v snahe o harmonizáciu cien na európskej úrovni a vychádzala z návrhu žalobcu nazvaného „Návrh jednotnej európskej cenovej politiky pre kefy určené výrobcom priemyslových elektrických strojov“. Táto stratégia na európskej úrovni harmonizovaných cien pre odberateľov v odvetví OEM sa ukázala ako v praxi ťažko uskutočniteľná, ako vyplýva z osobitného zasadnutia technického výboru o cenách OEM, ktoré sa konalo 22. februára 1994 (odôvodnenia č. 126 a 127 Rozhodnutia).

214 Práve toto zasadnutie poskytuje informácie o značných pretrvávajúcich rozdieloch v sadzobníkových cenách a najmä medzi skutočne uplatňovanými cenami v odvetví

OEM v jednotlivých štátoch na príklade situácie vo Francúzsku, ktorá je opísaná v odôvodnení č. 127 Rozhodnutia. Išlo teda o všeobecne pomerne rozšírené rozdiely existujúce aj v iných štátoch, než vo Francúzsku, ktoré nemajú pôvod v úmysle žalobkyne fakticky neuplatňovať kartelové dohody. Žalobca je naopak dokonca sám pôvodcom protisúťažnej stratégie na európskej úrovni harmonizovaných cien pre odberateľov v odvetví OEM. Komisia ešte uvádza, že členovia kartelu sa po zasadnutí z 22. februára 1994 dohodli na „stlačení rozdielov".

215 Treba zdôrazniť, že žalobca nijako nespochybňuje závery Komisie uvedené v odôvodnení č. 127 Rozhodnutia, ale iba podáva Súdu prvého stupňa subjektívny výklad, ktorý ho zvýhodňuje.

216 Žalobca po tretie tvrdí, že Komisia v odôvodnení č. 232 Rozhodnutia pripustila, že „sa sám nepodieľal na faktickom bojkote ‚brusiarní'".

217 Z celého znenia predmetného bodu odôvodnenia vyplýva, že tvrdenie žalobcu je opäť založené na skreslení znenia Rozhodnutia.

218 Odôvodnenie č. 232 Rozhodnutia znie takto:

„Komisia v každom prípade nesúhlasí s tvrdením [LCL], podľa ktorého sa nepodieľal na činnosti kartelu spočívajúcej vo vylúčení ‚brusiarní', keďže spotreboval všetky bloky, ktoré vyrobil, pre vlastnú potrebu. Ako je uvedené [v bode] 7.8, [LCL] sa v skutočnosti podieľal na praxi kartelu spočívajúcej v odmietaní predaja blokov ‚brusiarňam', či ich predaji výlučne za veľmi vysoké ceny. Osobitne počas zasadnutia členov kartelu

konaného 14. októbra 1993 [LCL] na otázku ‚Mali by sme predávať bloky a vzdať sa našej marže alebo nie?' odpovedal, že sa ‚pokúša predávať čo najmenej blokov a domnieva sa, že je vhodné predávať ich len vlastným spoločnostiam'. Aj keď sa Carbone Lorraine sám nepodieľal na faktickom bojkote ‚brusiarní', celkom nepochybne súhlasil so všeobecnou politikou kartelu spočívajúcou v ukončení zásobovania ‚brusiarní' alebo v pokračovaní ich zásobovania za veľmi vysoké ceny a, ako ostatní členovia kartelu, ťažil z obmedzenia hospodárskej súťaže na úkor brusiarní. Tieto skutkové okolnosti postačujú na preukázanie zodpovednosti [LCL]."

219 Zdá sa tak, že žalobca vynechal prvé dve slová ním citovanej vety, z ktorých je zrejmé, že nasledujúca analýza Komisie vychádza z hypotézy. Vzhľadom na to, že argumentácia žalobcu je založená výlučne na nesprávnom výklade odôvodnenia č. 232 Rozhodnutia, musí byť zamietnutá.

220 Žalobca po štvrté tvrdí, že poznámky podniku Morgan zo zasadnutia technického výboru zo 4. októbra 1999 dokazujú, že sa od kartelu úplne dištancoval, a to prinajmenšom v poslednom roku jeho existovania.

221 Obsah tejto poznámky je uvedený v odôvodnení č. 186 Rozhodnutia, pričom treba poznamenať, že žalobca ju zmieňuje neúplným spôsobom takto:

„G. [Schunk] doporučil vylúčiť P. [žalobca], pretože s ním nie je možná žiadna komunikácia. Kontrola hospodárskej súťaže však môže byť zabezpečená zvyšnými

tromi účastníkmi. G. okrem toho tvrdil, že P. uplatňuje nižšie ceny, než konkurencia. S. [Morgan], B. [SGL] a H. [národná dcérska spoločnosť Morgan] ešte nerozhodli, či P. skutočne kazí ceny. G. má v úmysle zaútočiť a poslať im jasnú správu."

222 Treba uviesť, že tento dokument nemá žiadnu dôkaznú hodnotu. Tvrdenie Schunk, podľa ktorého žalobca prestal dodržovať dohody o cenách, nie je potvrdené ostatnými členmi kartelu prítomnými na zasadnutí. Okrem toho predmetný dokument neobsahuje žiadne časové upresnenie, až na dátum konania zasadnutia, t.j. 4. október 1999, ktorý nasleduje až po dátume ukončenia obdobia porušovania, ktorý Komisia vo vzťahu k žalobcovi stanovila na jún 1999.

223 Okolnosti uvádzané žalobcom v rámci tohto žalobného dôvodu neumožňujú, a to ani v prípade ich spoločného posudzovania, vyvodiť záver, že sa počas obdobia, v priebehu ktorého sa pripojil k dohodám predstavujúcim porušenie, skutočne vyhýbal ich uplatňovaniu súťažným správaním na trhu alebo prinajmenšom, že jasne a významne porušoval povinnosti smerujúce k vykonávaniu tohto kartelu do tej miery, že narušil jeho samotné fungovanie.

224 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobný dôvod založený na nezohľadnení Komisiou poľahčujúcej okolnosti súvisiacej s faktickým neuplatňovaním dohôd predstavujúcich porušenie, nie je dôvodný a musí byť zamietnutý.

O nezohľadnení ukončenia porušovania pred začiatkom vyšetrovania

225 Žalobca tvrdí, že ukončil inkriminované postupy najneskôr v júni 1999, teda viac než tri roky pred prvým zásahom Komisie, a že od tej doby zavádzal program súladu s pravidlami hospodárskej súťaže, ktorý bol systematicky uplatňovaný v rámci skupiny už viac než štyri roky.

226 Po prvé treba uviesť, že usmernenia v ich bode 3 stanovujú zníženie základnej čiastky pokuty z dôvodu takých osobitných poľahčujúcich okolností, ako je najmä ukončenie porušovania akonáhle Komisia zasiahne. Táto poľahčujúca okolnosť by sa podľa žalobcu mala tým skôr uplatniť, ak k ukončeniu správania predstavujúceho porušenie dôjde, ako v danom prípade, ešte pred uvedeným zásahom.

227 Túto úvahu nemôže Súd prvého stupňa prijať. O poľahčujúcu okolnosť v zmysle uvedeného ustanovenia totiž logicky môže ísť len vtedy, ak bol podnet k ukončeniu protisúťažného správania na strane dotknutých podnikov vyvolaný predmetným zásahom. Účelom tohto ustanovenia je v prípade, keď Komisia začne v tomto smere vyšetrovanie, podnietiť podniky, aby okamžite ukončili svoje protisúťažné správanie, takže zníženie pokuty z tohto titulu nemôže byť použité, ak porušenie bolo ukončené ešte pred dátumom prvého zásahu Komisie. Uplatnenie zníženia by za takých okolností totiž viedlo k dvojitému zohľadneniu dĺžky trvania porušovania pri stanovovaní výšky pokút (rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. júna 2005, Tokai Carbon a i./Komisia, T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, neuverejnený v Zbierke, ďalej len „rozsudok Tokai II“, bod 291; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa Tokai I, už citovaný v bode 146 vyššie, bod 341).

228 Okrem toho treba pripomenúť, že zníženie pokuty z dôvodu ukončenia porušovania, akonáhle zasiahne Komisia, však nemôže byť automatické, ale závisí od posúdenia okolností konkrétneho prípadu Komisiou v rámci jej voľnej úvahy. V tejto súvislosti bude uplatnenie tohto ustanovenia usmernení v prospech podniku zvlášť primerané v situácii, keď protisúťažná povaha predmetného konania nie je zjavná. Naopak, jeho uplatnenie bude v zásade menej vhodné v situácii, keď je povaha tohto konania zreteľne protisúťažná, pokiaľ to je preukázané (rozsudky Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, Mannesmannröhren-Werke/Komisia, T-44/00, Zb. s. II-2223, bod 281, potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Súdneho dvora z 25. januára 2007, Salzgitter Mannesmann/Komisia, C-411/04 P, Zb. s. I-959, a Tokai II, už citovaný v bode 227 vyššie, body 292 a 294).

229 V danom prípade nemožno vyvodiť záver, že by žalobca mohol mať rozumné pochybnosti o protisúťažnej povahe svojho správania, pokiaľ ide o horizontálnu kartelovú dohodu o cenách, ktorá je zjavným porušením článku 81 ES a ktorej existenciu sa snažili jej účastníci pomocou rôznych opatrení uchovávať v tajnosti po dobu viac než desať rokov.

230 Napokon treba uviesť, že v danom prípade, rovnako ako vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 146 vyššie (bod 341), žalobca neukončil predmetné protisúťažné praktiky po zásahu Komisie, ale po zásahu amerických orgánov pre hospodársku súťaž, čo Komisia správne zdôrazňuje v odôvodnení č. 311 Rozhodnutia, pričom vychádza z vlastných vyhlásení žalobcu. Na základe jednoduchého doslovného výkladu bodu 3 tretej zarážky usmernení je preto možné požiadavku žalobcu zamietnuť.

231 Po druhé čo sa týka zavádzania programu súladu s pravidlami hospodárskej súťaže, bolo už uvedené, že hoci je dôležité, aby podnik prijal opatrenia na zamedzenie toho, aby v budúcnosti dochádzalo k ďalším porušeniam práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže jeho zamestnancami, prijatie takých opatrení nič nemení na existencii zisteného porušenia. Komisia teda nie je povinná zohľadniť takú skutočnosť ako poľahčujúcu okolnosť (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 373), čo platí tým viac, ak predmetné porušenie predstavuje, ako

v danom prípade, zjavné porušenie článku 81 ES. Okolnosť uplatňovaná žalobcom, že tento program bol zavedený pred zásahom Komisie, je irelevantná, ale napriek tomu treba pripomenúť, že dotknuté opatrenia boli prijaté po zásahu amerických orgánov pre hospodársku súťaž.

232 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobný dôvod založený na nezohľadnení Komisiou poľahčujúcej okolnosti súvisiacej s ukončením porušovania pred začiatkom vyšetrovania a zavádzaním programu súladu s pravidlami hospodárskej súťaže, nie je dôvodný a musí byť zamietnutý.

O nezohľadnení efektívnej spolupráce podniku v konaní, mimo rámca oznámenia o spolupráci

233 Medzi poľahčujúcimi okolnosťami uvedenými v bode 3 usmernení sa pod šiestou zarážkou nachádza „efektívna spolupráca podniku v konaní, mimo rámca oznámenia [o spolupráci]“.

234 V Rozhodnutí je upresnené, že žalobca na podporu svojej požiadavky na priznanie predmetnej poľahčujúcej okolnosti uviedol, že Komisii poskytol určité informácie týkajúce sa úlohy spoločnosti Gerken a činností kartelu počas obdobia do októbra 1988 (odôvodnenie č. 314 Rozhodnutia).

235 Komisia zamietla túto požiadavku žalobcu a uviedla, že proti Gerken nezačala konanie, že obdobie do októbra 1988 nezahrnula do pôsobnosti tohto konania a že informácie, ktoré jej nie sú užitočné na „preukázanie existencie porušenia, ani pre stanovenie výšky

pokút, ktoré sa majú podnikom uložiť (pokiaľ by tento druh spolupráce mohol byť zohľadnený), nemôžu byť kvalifikované ako efektívna spolupráca v konaní, mimo rámca oznámenia [o spolupráci]“ (odôvodnenie č. 315 Rozhodnutia).

236 Žalobca vo svojich písomných vyjadreniach tvrdí, že informácie, ktoré poskytol v priebehu správneho konania, nielenže zjavne Komisii uľahčili jej úlohu, ale takisto by jej umožnili jednak nepriznať oslobodenie od pokuty v prípade spoločnosti Morgan na základe oznámenia o spolupráci a jednak preukázať účasť Gerken na činnostiach kartelu, pričom skutočnosť, že Komisia tieto informácie v tomto smere nevyužila, nie je dôležitá.

237 Aj keď použitá formulácia obsahuje dva rôzne návrhy, tvrdenie žalobcu, podľa ktorého poskytol v priebehu správneho konania informácie, ktoré zjavne Komisii uľahčili jej úlohu, nie je podopreté žiadnym príkladom, s výnimkou skutočností týkajúcich sa správania spoločností Morgan a Gerken. Zdá sa tak, že požiadavka na priznanie poľahčujúcej okolnosti v súvislosti s efektívnou spoluprácou žalobcu mimo rámca oznámenia o spolupráci je založená len na uvedených informáciách.

238 V tejto fáze treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry zníženie pokuty na základe spolupráce v správnom konaní je dôvodné, len ak správanie predmetného podniku umožnilo Komisii ľahšie určiť existenciu porušenia a prípadne ho aj ukončiť (rozsudok zo 16. novembra 2000, SCA Holding/Komisia, už citovaný v bode 113 vyššie, bod 36; pozri rozsudok BPB de Eendracht/Komisia, už citovaný v bode 164 vyššie, bod 325 a tam citovanú judikatúru).

239 Okrem toho v rámci výkladu vyššie uvedenej judikatúry, ktorý zodpovedá jej duchu, Súd prvého stupňa zastával názor, že poskytnutie informácií, ktoré Komisii umožnili v priebehu konania presnejšie posúdiť stupeň spolupráce jedného z podnikov podieľajúcich sa na karteli na účely stanovenia výšky jeho pokuty a ktoré tak Komisii uľahčili jej úlohu v jej vyšetrovaní, predstavuje efektívnu spoluprácu v procese, mimo rámca oznámenia [o spolupráci] v zmysle bodu 3 šiestej zarážky usmernení (rozsudok ADM I, už citovaný v bode 83 vyššie, body 305 a 306).

240 V danom prípade stačí uviesť, že, ako zjavne vyplýva z Rozhodnutia (odôvodnenia č. 265 až 266 a 319 až 321, článok 1 Rozhodnutia), Komisia nepoužila žiadny z poznatkov poskytnutých žalobcom v súvislosti so správaním Gerken a Morgan na konštatovanie či sankcionovanie porušenia práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže, ani na presnejšie posúdenie stupňa spolupráce podniku na účely určenia výšky jeho pokuty. Komisia teda nemala povinnosť zohľadniť spoluprácu uplatňovanú žalobcom v tomto kontexte znížením pokuty, keďže táto spolupráca v skutočnosti jej úlohu pri určovaní existencie porušenia a jeho ukončení alebo pri určení výšky pokút neuľahčila (pozri v tomto zmysle rozsudok Tokai II, už citovaný v bode 227 vyššie, bod 368, potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 87).

241 Rozsudok ADM I, už citovaný v bode 83 vyššie, na ktorý sa žalobca odvoláva pri odôvodňovaní svojej požiadavky, naopak potvrdzuje opodstatnenosť stanoviska Komisie.

242 Súd prvého stupňa tak potom, čo uviedol, že žalobca skutočne Komisiu informoval o zničení dokumentov iným podnikom podieľajúcim sa na karteli a že táto skutočnosť bola konštatovaná v jednom z odôvodnení Rozhodnutia Komisie a použitá Komisiou na vyvodenie záveru, že spolupráca vyššie uvedeného podniku nebola úplná v zmysle bodu B oznámenia o spolupráci a neodôvodňuje teda zníženie pokuty z tohto dôvodu, rozhodol poskytnúť uvedenému účastníkovi konania dodatočné zníženie o 10 % na

základe efektívnej spolupráce podniku v konaní, mimo rámca oznámenia o spolupráci (rozsudok ADM I, bod 83 už citovaný v bode vyššie, body 304 až 312).

243 Súd prvého stupňa naopak konštatoval, že informácie poskytnuté žalobcom v tejto veci, ktoré sa týkajú údajnej skoršej existencie zosúladeného konania výrobcov lyzínu v priebehu 70. a 80. rokov, neumožnili Komisii zistiť existenciu nejakého porušenia, „keďže" rozhodnutie inštitúcie sa týkalo kartelu len v rozsahu, v akom medzi uvedenými výrobcami vznikol v júli 1990 (rozsudok ADM I, bod 83 už citovaný v bode vyššie, bod 301).

244 Na doplnenie treba uviesť, že informácie poskytnuté žalobcom sú v každom prípade irelevantné.

245 Čo sa týka situácie Gerken, žalobca tvrdí, že poskytol informácie, ktoré by Komisii umožnili preukázať účasť tohto podniku na predmetnom karteli.

246 Komisia v Rozhodnutí odpovedala na námietky podniku Hoffmann a žalobcu týkajúce sa skutočnosti, že podniku Gerken nebolo zaslané oznámenie o výhradách. Odôvodnenie č. 266 Rozhodnutia znie takto:

„Podľa názoru Komisie sa úloha Gerken v období, za ktoré sa pripisuje zodpovednosť Hoffmann, značne líšila od úlohy Hoffmann. Pokiaľ je Komisii známe, Gerken sa najmä nikdy nezúčastnil zasadnutí kartelu na európskej úrovni, či už vo forme zasadnutí technického výboru alebo vrcholových zasadnutí. Nemožno preto vyvodzovať záver, že

Gerken bol členom kartelu ako Hoffmann. Mohlo sa stať, že sa Gerken, rovnako ako niektoré ďalšie relatívne malé podniky, zúčastnil niektorého z kartelom organizovaných miestnych zasadnutí. Dôkazy, ktoré Komisia o takej účasti má, sú však veľmi obmedzené a ojedinelé, na rozdiel od početných dôkazov, ktoré má o opakovaných účastiach Hoffmann v období, za ktoré mu je pripisovaná zodpovednosť. Napokon treba uviesť, že ako ‚brusiareň' bol Gerken závislý na stálych dodávkach blokov za rozumné ceny. Jediným obdobím, počas ktorého sa Gerken javil byť ochotnejším postupovať v súlade s kartelom, pokiaľ ide o ceny fakturované odberateľom, je práve obdobie nasledujúce po okamihu, kedy SGL prevzal od amerického podniku dodávajúceho Gerken bloky aktivity súvisiace so špeciálnymi grafitmi. Po niekoľkých rokoch sa však zdá, že opäť predstavuje jedného z mála zostávajúcich konkurentov, ktorí kartelu zostali v rámci EHP. Podľa poznámok zaznamenaných podnikom Morgan počas zasadnutia technického výboru 11. decembra 1997 Gerken navštívil všetkých veľkých koncových užívateľov v Holandsku a Belgicku a ponúkol im ceny nižšie o 20 až 25 %: ‚Podľa všeobecného dojmu predstavuje teraz ‚G' (Gerken) ešte väčšiu hrozbu, než pred dvomi rokmi. Nemáme nad ním vôbec žiadnu kontrolu'."

247 Pokiaľ ide o Komisii poskytnuté informácie, ktoré údajne mali poskytovať dôkaz o účasti Gerken na karteli, žalobca sa obmedzuje na predloženie vyhlásenia jedného zo svojich zamestnancov z 18. februára 2003, ktoré obsahuje informácie o rokovaniach medzi žalobcom a Gerken v období od roku 1997 do roku 1999 o vzájomných úrovniach cien v rámci verejných obstarávaní týkajúcich sa najmä kief so spätným prechodom prúdu používaných pre železnice, ako aj kief pre elektrické motory používané mestských sieťach. Toto vyhlásenie je doplnené o žalobcom vypracované prehľady týkajúce sa verejných obstarávaní vyhlásených francúzskymi spoločnosťami verejnej dopravy, s uvedením najmä verejných obstarávaní získaných dotknutými podnikmi alebo obratu v súvislosti s jednotlivými druhmi výrobkov dosiahnutého každým z konkurentov.

248 Treba skonštatovať, že len toto vyhlásenie, doplnené o prehľady s údajmi, z ktorých sú niektoré irelevantné, neumožňovalo Komisii preukázať existenciu porušovania zo strany Gerken v zmysle účasti na predmetnom karteli. Poznatky poskytnuté žalobcom

môžu nanajvýš predstavovať indície o účasti Gerken na určitých aspektoch porušenia týkajúceho sa výlučne Francúzska a určitých špecifických výrobkov, pričom treba uviesť, že v priebehu rovnakého roku 1997 stupňoval Gerken v Holandsku a Belgicku agresívne obchodné správanie (odôvodnenie č. 266 Rozhodnutia). Nepreukazujú, že by sa Gerken podieľal na jednom a nepretržitom porušovaní pokrývajúcom EHP a širokú skupinu výrobkov na báze uhlíka a grafitu určených pre elektrické a mechanické aplikácie, ako aj uhlíkové a grafitové bloky, z ktorých sú tieto výrobky vyrábané, ako bolo toto porušenie definované v Rozhodnutí (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, Sigma Tecnologie/Komisia, T-28/99, Zb. s. II-1845, body 40 až 52).

249 Okrem toho sú úvahy žalobcu, uvedené v pripomienkach predložených v rámci konania na tomto stupni, o údajnej účasti Gerken na miestnych zasadnutiach kartelu a údajnej protichodnosti v rozhodovacej praxi Komisie súvisiacej s tým, ako bolo zaobchádzané v Rozhodnutí so žalobcom v porovnaní so zaobchádzaním s Gerken, irelevantné v rámci posudzovania relevantnosti informácií poskytnutých Komisii, ktoré údajne mohli preukázať účasť Gerken na karteli.

250 Pokiaľ ide o Morgan, žalobca tvrdí, že všetky tri informácie, ktoré poskytol v priebehu správneho konania, preukazujú, že Morgan nesplnil žiadnu z podmienok stanovených bodom B oznámenia o spolupráci na to, aby mohol byť oslobodený od uloženia pokuty, v tom zmysle, že tento podnik neposkytol Komisii všetky užitočné informácie týkajúce sa jeho účasti na protiprávnych praktikách a dokonca poskytol nepresné informácie týkajúce sa dátumu ukončenia svojej účasti na uvedených praktikách.

251 Žalobca sa po prvé odvoláva na skutočnosť, že vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách (bod 145) Komisii oznámil, že v marci 2003 kontaktoval protimonopolné

oddelenie amerického ministerstva spravodlivosti, aby ho oboznámil s činnosťou dcérskej spoločnosti Morgan, ktorá sa mu zdala byť z hľadiska pravidiel hospodárskej súťaže zjavne protiprávna.

252 Po druhé poukazuje na skutočnosť, že vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách (bod 137) Komisii uviedol, že ho Morgan opomenul informovať, že od apríla 1999 už bol prostredníctvom svojej americkej dcérskej spoločnosti Morganite Industries v Spojených štátoch predmetom konania pre protiprávny kartel o cenách výrobkov na báze grafitu.

253 Pokiaľ ide o tieto prvé dve informácie, z analýzy odpovede na oznámenie o výhradách vyplýva, že nijako nesúvisia s kartelom, ktorý je predmetom Rozhodnutia, nakoľko prvá informácia sa týka Južnej Kórey a druhá amerického trhu. Na rozdiel od tvrdení žalobcu sú povinnosti podniku, ktorý žiada o oslobodenie, logicky obmedzené na informácie týkajúce sa protisúťažných praktík, ktoré sú predmetom vyšetrovania. Kartel, ktorý bol predmetom vyšetrovanie Komisie a Rozhodnutia, nesúvisí s Južnou Kóreou či Spojenými štátmi, ale s európskym územím a územím EHP.

254 Žalobca po tretie tvrdí, že Komisii poslal kópiu obvinení štyroch bývalých vedúcich pracovníkov Morgan veľkou federálnou porotou Spojených štátov z navádzania svedkov na krivú výpoveď a zničenia alebo zatajovania dokumentov v období od apríla 1999 do augusta 2001 z 24. septembra 2003. Z týchto obvinení vyplýva, že v priebehu dotknutého obdobia nechal Morgan zničiť alebo americkým orgánom či orgánom Spoločenstva zatajil množstvo dokumentov týkajúcich sa dohôd o určení cien, a to najmä preto, aby mohol pokračovať v uplatňovaní týchto dohôd až do augusta 2001, zatiaľ čo vyhlásil, že akúkoľvek účasť na protiprávnych praktikách ukončil v decembri 1999.

255 Žalobca svoje tvrdenia zakladá konkrétne na jednej pasáži, ktorá znie takto:

„v období od apríla 1999 do júna 1999 navštívila pracovná skupina vytvorená CC-2 zariadenia Morgan v Europe a odstránila, ukryla alebo zničila všetky dokumenty a záznamy nachádzajúce sa v podnikových spisoch Morgan, ktoré obsahovali dôkazy o dohode o určení cien. ... Členovia pracovnej skupiny, medzi ktorými boli CC-3, odovzdali CC-4 zhromaždené dokumenty obsahujúce odkaz na dohodu o určení cien, aby CC-4 mohol tieto dokumenty ukryť pred americkými a európskymi orgánmi, ale tiež preto, aby tieto dokumenty mohli byť uložené na bezpečnom mieste a umožniť tak Morgan pokračovať v uplatňovaní dohody o určení cien. .... V auguste 2001 zničili zamestnanci na pokyn CC-1 dokumenty, ktorých sa týkalo vyšetrovanie veľkej poroty.“

256 Čo sa týka tejto tretej informácie, treba zdôrazniť, že v Rozhodnutí (odôvodnenie č. 67) Komisia upresnila, že americké ministerstvo spravodlivosti 4. novembra 2002 oznámilo, že dcérska spoločnosť Morgan v Spojených štátoch sa priznala k účasti na medzinárodnom karteli určujúcom ceny rôznych druhov výrobkov na báze uhlíka pre elektrické aplikácie predávaných v Spojených štátoch a ďalších štátoch, a že materská spoločnosť v Spojenom kráľovstve, Morgan, sa priznala k pokusu o bránenie vo vyšetrovaní. Rozhodnutie výslovne zmieňuje obvinenia štyroch bývalých vedúcich pracovníkov Morgan veľkou federálnou porotou Spojených štátov z navádzania svedkov na krivú výpoveď a zničenia alebo zatajovania dokumentov v období od apríla 1999 do augusta 2001 z 24. septembra 2003.

257 Okrem toho je nesporné, že Komisii bol doručený list od Morgan z 30. októbra 2001, ktorým doplňuje poznatky, ktoré už predložil v rámci svojej žiadosti o zhovievavosť podanej 18. septembra 2001, v ktorom sa jasne uvádza, že „je úplne zrejmé, že niekoľko zamestnancov odstránilo alebo zničilo relevantné dokumenty“.

258 Zdá sa tak, že Komisia bola už v roku 2001 informovaná samotným Morgan o existencii zatajovania a ničenia dokumentov súvisiacich s oznámeným kartelom vlastnými zamestnancami podniku. Postúpenie obvinení žalobcom v septembri 2003 len potvrdilo konanie, o ktorom už Komisia vedela, a prvotné snahy Morgan zakryť svoju zodpovednosť, pričom poskytlo upresnenie o konkrétnych prejavoch tejto vôle.

259 Za týchto okolností skutočnosť, že Morgan takisto vo svojom liste z 30. októbra 2001 uviedol, že Komisii poskytne všetky ďalšie informácie, ktoré získa, a že po skoro dvoch rokoch a potom, čo odovzdal Komisii spis obsahujúci najmenej 4 789 strán týkajúcich sa predmetného kartelu, nepredložil aj obvinenia z 24. septembra 2003, je irelevantná.

260 V tejto súvislosti treba uviesť, že žalobca podáva rozširujúci výklad obsahu dotknutých dokumentov. Tvrdí, že z nich vyplýva, že Morgan pokračoval v účasti na protiprávnych praktikách tak v Spojených štátoch, ako aj v Európe prinajmenšom do augusta 2001 a nie do decembra 1999, ako bolo oznámené Komisii, čo vysvetľuje to, prečo Morgan tieto dokumenty nepredložil.

261 Znenie prevzaté v bode 255 vyššie uvádza zatajovanie dôkazných listín s cieľom „umožniť tak Morgan pokračovať v uplatňovaní dohody o určení cien“. Aj za predpokladu, že sa uvedená dohoda netýka len amerického trhu, ale taktiež európskeho územia, z tohto textu, ktorý zmieňuje len cieľ, ktorý má byť dosiahnutý, a ani všeobecne z obvinení nevyplýva, že táto dohoda bola fakticky Morgan a ďalšími subjektmi na európskom trhu aj naďalej uplatňovaná po decembri 1999, kedy boli ukončené protiprávne praktiky, na ktoré sa viaže Rozhodnutie, a to až do augusta 2001. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca nespochybňuje, že ostatní členovia kartelu ukončili svoju účasť na ňom najneskôr v decembri 1999, je si len ťažko možné predstaviť, že by kartel mohol po decembri 1999 existovať.

262 Skutočnosť, že Komisia napokon dospela k záveru, že Morgan má byť oslobodený od uloženia pokuty najmä vzhľadom na to, že poskytol určujúce dôkazy, ukončil svoju účasť na karteli najneskôr v okamihu, kedy o ňom informoval, poskytol všetky užitočné informácie, ako aj všetky dokumenty a dôkazy, ktoré mal v súvislosti s kartelom k dispozícii „v čase podania svojej žiadosti“, a neprestával trvalo a úplne spolupracovať v priebehu celého vyšetrovania, predstavuje posúdenie, ktoré Súdu prvého stupňa neprislúcha v rámci tohto konania preskúmavať.

263 Z toho čo bolo uvedené vyplýva, že žalobný dôvod založený na nezohľadnení Komisiou poľahčujúcej okolnosti súvisiacej s efektívnou spoluprácou žalobcu v konaní, mimo rámca oznámenia o spolupráci, nie je dôvodný a musí byť zamietnutý.

264 Zo súhrnu predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobca nepreukázal, že sa Komisia dopustila nesprávneho posúdenia pri posudzovaní poľahčujúcich okolností a že žiadosť žalobcu, ktorou sa snaží dosiahnuť zníženie výšky pokuty na základe týchto poľahčujúcich okolností, musí byť zamietnutá.

O spolupráci žalobcu v priebehu správneho konania

O nároku na maximálne zníženie o 50 %

265 V oznámení o spolupráci Komisia definovala podmienky, za ktorých budú môcť byť podniky, ktoré s ňou v priebehu jejd vyšetrovania kartelu spolupracujú, oslobodené od

pokuty alebo zvýhodnené znížením výšky pokuty, ktorú by inak museli zaplatiť (bod A ods. 3 oznámenia o spolupráci).

266 Bod D oznámenia o spolupráci znie:

„1. Ak podnik spolupracuje bez toho, aby boli splnené všetky podmienky stanovené v [bodoch] B a C, bude mu v rozsahu od 10 do 50 % znížená výška pokuty, ktorá by mu bola uložená pri neexistujúcej spolupráci.

2. Ide najmä o prípad ak:

— pred zaslaním oznámenia o výhradách podnik poskytne Komisii informácie, dokumenty alebo iné dôkazy prispievajúce k potvrdeniu existencie porušenia, ktorého sa dopustil,

— po prijatí oznámenia o výhradách podnik informuje Komisiu, že nepopiera vecnú správnosť skutkových zistení, na ktorých Komisia zakladá svoje obvinenia.“ [*neoficiálny preklad*]

267 V danom prípade bolo žalobcovi priznané 40 % zníženie výšky jeho pokuty podľa bodu D oznámenia o spolupráci.

268 Komisia odôvodňuje svoje posúdenie v odôvodnení č. 324 Rozhodnutia takto:

„[LCL] požiadal o uplatnenie opatrení zhovievavosti krátko po doručení listu, ktorý mu zaslala Komisia na základe článku 11 [nariadenia č. 17]. Jeho spolupráca výrazne presiahla odpovede požadované týmto listom. [LCL] z vlastného popudu poskytol značné množstvo dokumentov z inkriminovaného obdobia, najmä niekoľko správ o zasadnutiach kartelu, ktoré neboli uvádzané v liste zaslanom Komisiou podľa článku 11. [LCL] tiež poskytol niekoľko podpísaných vyhlásení vedúcich pracovníkov a bývalých vedúcich pracovníkov podniku potvrdzujúcich úlohu, ktorú zohrávali v činnosti kartelu. Napokon poskytol podrobný a užitočný opis trhu s výrobkami a aktivitami kartelu podľa každého druhu odberateľa. Vzhľadom na množstvo a kvalitu dôkazov, ktoré už boli poskytnuté zo strany Morgan, majú dôkazy poskytnuté z vlastného popudu [LCL], ako aj ostatnými podnikmi žiadajúcimi o uplatnenie opatrení zhovievavosti, len malú pridanú hodnotu k dôkazom, ktorými už Komisia disponovala. Komisia sa však domnieva, že všetky dôkazy poskytnuté z vlastného popudu [LCL] prispeli k potvrdeniu existencie porušenia.“

269 Komisia takisto uviedla, že ju žalobca po doručení oznámenia o výhradách informoval, že nespochybňuje vecnú správnosť skutkových zistení, na ktorých sú jej obvinenia založené (odôvodnenie č. 325 Rozhodnutia).

270 Treba zdôrazniť, že sa vôbec nespochybňuje skutočnosť, že žalobca pri prijatí Rozhodnutia spĺňal podmienky stanovené v bode D ods. 2 prvej a druhej zarážke oznámenia o spolupráci, pričom je potrebné uviesť, že priznané zníženia podľa upresnení poskytnutých Komisiou v jej písomných vyjadreniach predstavovali 30 % a 10 %. Spor sa týka výšky priznaného zníženia, ktoré malo podľa žalobcu dosahovať celkom 50 %, či je maximálne možné zníženie.

271 Treba pripomenúť, že Komisia disponuje širokou mierou voľnej úvahy, pokiaľ ide o metódu výpočtu pokút, a v tejto súvislosti môže zohľadniť viacero skutočností, ku ktorým patrí aj spolupráca dotknutých podnikov počas vyšetrovania vedeného službami tejto inštitúcie. V tomto rámci musí Komisia vykonať také komplexné posúdenia skutočností, ako je posúdenie týkajúce sa príslušnej spolupráce uvedených podnikov (rozsudok z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 81).

272 Komisia v tomto ohľade disponuje širokou mierou voľnej úvahy pri posúdení kvality a užitočnosti podnikom poskytnutej spolupráce, predovšetkým v porovnaní s príspevkami ostatných podnikov (rozsudok z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 88).

273 Úvahy žalobcu, ktoré automaticky vyvodzujú maximálne zníženie vo výške 50 % na základe konštatovania splnenia podmienok stanovených v bode D ods. 2 prvej a druhej zarážke oznámenia o spolupráci, znamenajú popretie tejto voľnej úvahy Komisie, ktorá sa prejavuje najmä uvedením rozsahu od 10 do 50 % v súvislosti s výškou priznávaného zníženia.

274 Ako vyplýva z odôvodnenia č. 324 Rozhodnutia, Komisia založila svoje posúdenie výšky priznaného zníženia jednak na skutočnosti, že dôkazy poskytnuté žalobcom majú len malú pridanú hodnotu vzhľadom na dôkazy, ktorými už Komisia disponovala a ktoré jej poskytol Morgan, a jednak, že žalobca začal spolupracovať po tom, čo mu bol doručený list, ktorý mu zaslala podľa článku 11 nariadenia č. 17.

275 Žalobca kritizuje relevantnosť prvého kritéria analýzy použitého Komisiou.

276 Treba pritom pripomenúť, že podľa judikatúry základom pre zníženie pokút v prípade spolupráce podnikov podieľajúcich sa na porušeniach práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže je úvaha, podľa ktorej takáto spolupráca uľahčuje úlohu Komisie spočívajúcu v zistení existencie porušenia a v jeho prípadnom ukončení (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 399; rozsudky Súdu prvého stupňa BPB de Eendracht/Komisia, už citovaný v bode 164 vyššie, bod 325; zo 14. mája 1998, Finnboard/Komisia, T-338/94, Zb. s. II-1617, bod 363, a Mayr-Melnhof/Komisia, už citovaný v bode 83 vyššie, bod 330).

277 Vzhľadom na dôvod existencie zníženia Komisia nemôže odhliadať od užitočnosti poskytnutej informácie, ktorá nevyhnutne závisí od dôkazov, ktoré už mala k dispozícii.

278 Žalobca tvrdí, že Komisia nie je oprávnená odvolávať sa na užitočnosť jeho príspevku v porovnaní s príspevkom Morgan, keďže užitočnosť informácií poskytnutých týmito dvomi podnikmi sa odráža už vo voľbe odlišných kategórií zníženia u každého z podnikov.

279 Pritom treba uviesť, že skutočnosť, že Komisia dospela k záveru, že Morgan má byť oslobodený od uloženia pokuty podľa bodu B oznámenia o spolupráci vzhľadom na konštatovanú osobitnú kvalitu spolupráce, jej nebráni v tom, aby potom ohodnotila spoluprácu žalobcu a teda užitočnosť poskytnutých informácií vzhľadom na dôkazy, ktoré jej už boli poskytnuté iným podnikom, v danom prípade Morgan, podľa bodu D uvedeného oznámenia. Ako oprávnene zdôrazňuje Komisia, ak je základným rozdielom medzi bodmi B, C a D oznámenia o spolupráci užitočnosť poskytnutej informácie, Komisia môže kritérium užitočnosti použiť pre rozhodnutie o výške zníženia pre každú kategóriu zníženia pokuty stanovenú uvedenými bodmi.

280 Hoci žalobca kritizuje relevantnosť prvého kritéria analýzy použitého Komisiou, nespochybňuje naopak závery Komisie týkajúce sa kvality spolupráce Morgan, ktorý poskytol 4 789 stranový spis o karteli, a následného vyvodenia malej pridanej hodnoty dôkazov, ktoré sám predložil. Žalobca výslovne uvádza, že nespochybňuje skutočnosť, že užitočnosť jeho spolupráce v konaní bola nižšia, než užitočnosť spolupráce Morgan.

281 Žalobca v súvislosti s druhým kritériom použitým Komisiou pre stanovenie 40 % zníženia, ktoré mu bolo priznané, tvrdí, že Komisia neprávom spochybňuje spontánnosť jeho spolupráce a že spolupracoval dávno pred zaslaním oznámenia o výhradách, čo je jediná podmienka stanovená bodom D oznámenia o spolupráci.

282 Treba zdôrazniť, že Komisia uviedla, ako ostatne vyplýva zo znenia Rozhodnutia a konkrétnejšie z odôvodnenia č. 324, že nespochybňuje spontánnosť spolupráce žalobcu, ako takú. Tvrdí však, že v rámci svojho posúdenia celej tejto spolupráce môže zohľadniť skutočnosť, že táto spolupráca sa začala po zaslaní žiadosti o informácie. Komisia dodáva, že pre odôvodnenie odmietnutia priznať maximálne zníženie vo výške 50 % bola rozhodujúca obmedzená užitočnosť žalobcom poskytnutej informácie.

283 Ako už bolo uvedené, Komisia disponuje širokou mierou voľnej úvahy pri posúdení kvality a užitočnosti podnikom poskytnutej spolupráce (rozsudok z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 88) a v rámci celkového posúdenia môže zohľadniť skutočnosť, že jej tento podnik postúpil dokumenty až po prijatí žiadosti o informácie (rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 158 vyššie, bod 365, potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 408), bez toho, aby však táto skutočnosť mohla byť

považovaná za určujúcu pre zníženie významu spolupráce poskytnutej podnikom na základe bodu D ods. 2 prvej zarážky oznámenia o spolupráci (rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 146 vyššie, bod 410).

284 Žalobca tvrdí, že Komisia v každom prípade nepreukázala, že by bol oboznámený so žiadosťou o informácie v čase odosielania listu zo 16. augusta 2002, v ktorom žiadal o uplatnenie opatrení zhovievavosti. Uvádza, že niekoľko hodín predtým, než mu bola 16. augusta 2002 doručená žiadosť o informácie, predložil žiadosť o uplatnenie oznámenia o spolupráci, ktorej kópiu prikladá v prílohe k žalobe.

285 V tomto dokumente, skutočne datovanom 16. augustom 2002, ktorý je faxovou správou, na ktorej nie je uvedený žiadny údaj o jej úspešnom prenose a ani dátum tohto prenosu, je uvedené, že „[LCL] žiada o uplatnenie oznámenia [o spolupráci] vo veci týkajúcej sa napájacích kief elektromotorov, a to v rámci konania začatého Komisiou proti podniku“, pričom toto znenie podporuje správnosť časovej postupnosti uvedenej v Rozhodnutí.

286 Žalobca v odpovedi na pripomienku Komisie, podľa ktorej výraz „v rámci začatého konania“ potvrdzuje prijatie žiadosti o informácie žalobcom a jeho vedomosť o nej, v replike tvrdí, že sa odvolával na konanie začaté v odvetví izostatických grafitov.

287 Ako zdôrazňuje Komisia, ak by bolo toto tvrdenie žalobcu pravdivé, bolo by treba vyvodiť záver, že list zo 16. augusta 2002, ktorý obsahoval ponuku spolupráce žalobcu, nemá s prejednávanou vecou žiadnu súvislosť a že by preto naň Súd prvého stupňa nemal prihliadať. Žalobca by tak vôbec nepreukázal, že spolupracoval už pred prijatím žiadosti o informácie.

288 Okrem toho treba uviesť, že v tomto liste zo 16. augusta 2002 sa výslovne zmieňuje vec týkajúca sa „napájacích kief elektromotorov“, ktoré patria medzi výrobky na báze uhlíka a grafitu určené pre elektrické aplikácie predstavujúce predmet kartelovej dohody uvedenej v Rozhodnutí.

289 V každom prípade treba uviesť, že žalobca začal v skutočnosti spolupracovať až od 22. augusta 2002, keď postúpil Komisii prvé dokumenty súvisiace s kartelom, a teda až po uvádzanom prijatí listu, ktorý mu Komisia zaslala na základe článku 11 nariadenia č. 17.

290 Napokon pokiaľ ide o odkaz na predchádzajúcu rozhodovaciu prax Komisie, ktorá odôvodňuje žalobcom požadované zníženie v maximálnej výške 50 %, v bode 110 vyššie už bolo uvedené, že rozhodovacia prax Komisie nemôže sama osebe vytvárať právny rámec pre pokuty v oblasti hospodárskej súťaže a že rozhodnutia týkajúce sa iných vecí majú iba orientačný charakter, pokiaľ ide o existenciu prípadnej diskriminácie, keďže je veľmi málo pravdepodobné, že by charakteristické okolnosti týchto rozhodnutí, ako sú trhy, výrobky, podniky a dotknuté obdobia, boli rovnaké. Treba uviesť, že žalobca nepredložil dôkaz o takej diskriminácii. Okrem toho samotná skutočnosť, že Komisia vo svojej skoršej rozhodovacej praxi poskytovala za určité správanie zníženie v určitom rozsahu, neznamená, že je povinná poskytnúť rovnaké pomerné zníženie pri posudzovaní podobného správania v rámci neskoršieho správneho konania (pozri rozsudok z 25. októbra 2005, Groupe Danone/Komisia, už citovaný v bode 90 vyššie, bod 458 a tam citovanú judikatúru).

291 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobca nepreukázal, že Komisia tým, že mu priznala zníženie o 40 % podľa bodu D oznámenia o spolupráci, posúdila jeho spoluprácu zjavne nesprávne.

O uvádzaných porušeniach zásady rovnosti zaobchádzania

292 Pokiaľ ide o tvrdenie o porušeniach zásady rovnosti zaobchádzania, podľa ustálenej judikatúry Komisia musí v rámci svojho posudzovania spolupráce poskytnutej dotknutými podnikmi dodržovať túto zásadu, ku ktorej porušeniu dochádza iba vtedy, ak sa s porovnateľnými situáciami zaobchádza rozdielne, alebo ak sa s rozdielnymi situáciami zaobchádza rovnako, ak takéto zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené (pozri rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 146 vyššie, bod 394 a tam citovanú judikatúru).

293 Žalobca po prvé tvrdí, že Komisia priznala Morgan zníženie pokuty vo výške 100 % na základe bodu B oznámenia o spolupráci, zatiaľ čo tento podnik zatajil Komisii určité užitočné informácie týkajúce sa jeho účasti na karteli o cenách výrobkov na báze grafitu v Spojených štátoch a poskytol Komisii nepresné informácie týkajúce sa ukončenia jeho účasti na protiprávnych činnostiach v Spojených štátoch a Európe.

294 Žalobca z toho vyvodzuje, že Komisia mala, aby sa nedopustila závažného porušenia zásady rovnosti zaobchádzania, prekvalifikovať žiadosť o uplatnenie opatrení zhovievavosti, ktorú predložil, a priznať mu oslobodenie od pokuty na základe bodu B alebo mu aspoň priznať maximálne zníženie výšky pokuty stanovené v bode D oznámenia o spolupráci, vzhľadom k tomu, že priznala Morgan maximálne zníženie výšky pokuty stanovené v bode B uvedeného oznámenia.

295 Pokiaľ žalobca uvádza neoprávnené zníženie uloženej pokuty pre Morgan, a aj za predpokladu, že Komisia neoprávnene priznala tomuto podniku zníženie nesprávnym

uplatnením oznámenia o spolupráci, je potrebné pripomenúť, že dodržanie zásady rovnosti zaobchádzania musí byť v súlade s dodržaním zásady zákonnosti, podľa ktorej nikto nemôže vo svoj prospech uplatňovať protiprávnosť, z ktorej má prospech iná osoba (rozsudok Súdneho dvora zo 4. júla 1985, Williams/Dvor audítorov, 134/84, Zb. s. 2225, bod 14; rozsudky zo 14. mája 1998, SCA Holding/Komisia, už citovaný v bode 113 vyššie, bod 160, a LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 158 vyššie, bod 367).

296 Ďalej treba uviesť, že situácie Morgan a žalobca nie sú porovnateľné a že táto objektívna rozdielnosť situácií vysvetľuje a odôvodňuje rozdielne zaobchádzanie s nimi zo strany Komisie v rámci uplatnenia oznámenia o spolupráci.

297 Treba zdôrazniť, že medzi podmienkami pre neuloženie pokuty alebo pre podstatné zníženie jej výšky, ako sú stanovené bodom B oznámenia o spolupráci, sa uvádza skutočnosť, že podnik ako prvý poskytol rozhodujúce dôkazy o existencii kartelu. Žalobca pritom sám v replike uvádza, že nespochybňuje, že užitočnosť jeho spolupráce v konaní bola menšia, než užitočnosť spolupráce Morgan, a že to ostatne nemohlo byť inak, keďže informácie poskytnuté Morgan umožnili Komisii preukázať existenciu kartelu, takže príspevok žalobcu už mohol nutne iba prispieť k potvrdeniu existencie porušenia.

298 Za týchto okolností tvrdenie o nerovnosti zaobchádzania v porovnaní so zaobchádzaním s Morgan a s tým súvisiaca požiadavka žalobcu smerujúca k tomu, aby sa na neho uplatnilo ustanovenie bodu B oznámenia o spolupráci alebo maximálne zníženie pokuty stanovené v bode D uvedeného oznámenia, musia byť zamietnuté.

299 Žalobca po druhé uvádza, že napriek mimoriadne obmedzenej a oneskorenej povahe spolupráce SGL v konaní, ktorú Komisia sama zdôraznila v Rozhodnutí, mu Komisia i tak priznala 20 % zníženie výšky pokuty na základe oznámenia o spolupráci, zatiaľ čo žalobcovi za plnú a neobmedzenú spoluprácu priznala len 40 % zníženie.

300 Táto argumentácia nesvedčí o žiadnom porušení zásady rovnosti zaobchádzania a ostatne ani zásady proporcionality, keďže spolupráca žalobcu, ktorá je objektívne väčšieho významu, než spolupráca SGL, bola Komisiou skutočne zohľadnená a to primeraným spôsobom.

301 Zníženie uplatnené na základe spolupráce žalobcu pred zaslaním oznámenia o výhradách je totiž trikrát vyššie, než zníženie poskytnuté SGL, keďže toto zníženie v prípade žalobcu predstavuje 30 % a v prípade SGL 10 %. Vzhľadom na to, že oba podniky uznali vecnú správnosť skutkových zistení uvedených v oznámení o výhradách, bolo im logicky následne priznané rovnaké 10 % zníženie z tohto jediného dôvodu.

302 V tejto súvislosti treba uviesť, že žalobca nepreukazuje, v akom ohľade nie je Komisia oprávnená v rámci tohto konania ozrejmiť vyčíslenie priznaných znížení vo výške 40 % a 20 %. Tieto údaje poskytnuté Komisiou v jej písomnostiach, ktorými doplnila Rozhodnutie, nemôžu byť považované za nové dôvody obrany, ktoré nie sú v zmysle článku 48 ods. 2 rokovacieho poriadku prípustné.

303 Žalobca okrem toho uvádza, že aby zásada rovnosti zaobchádzania nebola zo strany Komisie porušená, mala mu priznať na základe oznámenia o spolupráci zníženie značne prevyšujúce 50 % výšky jeho pokuty, keďže SGL, ktorý bránil Komisii vo vyšetrovaní, priznala zníženie vo výške „55 %“ (20 % na základe spolupráce a 33 % na základe iných faktorov).

304 Ako zdôrazňuje sám žalobca, zníženie o 33 % bolo priznané na základe „iných faktorov“, čo neumožňuje relevantným spôsobom odôvodniť uplatňované nerovné zaobchádzanie pri uplatnení oznámenia o spolupráci. Otázka zohľadnenia „iných faktorov“ Komisiou je okrem toho žalobcom uplatňovaná v osobitnom žalobnom dôvode posudzovanom nižšie.

305 Pokiaľ sa žalobca napokon odvoláva na protiprávne zníženie pokuty uloženej SGL a aj za predpokladu, že Komisia neoprávnene priznala tomuto podniku zníženie nesprávnym uplatnením oznámenia o spolupráci, je potrebné pripomenúť, že dodržanie zásady rovnosti zaobchádzania musí byť v súlade s dodržaním zásady zákonnosti, podľa ktorej nikto nemôže vo svoj prospech uplatňovať protiprávnosť, z ktorej má prospech iná osoba.

306 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobca nepreukázal, že bol predmetom diskriminačného a/alebo neproporcionálneho zaobchádzania zo strany Komisie pri uplatňovaní oznámenia o spolupráci.

O neznížení výšky pokuty na základe „iných faktorov“

307 Treba pripomenúť, že v časti Rozhodnutia nazvanej „Platobná schopnosť a iné faktory“ Komisia najprv odmietla argumentáciu SGL a žalobcu, ktorou sa snažili preukázať neschopnosť zaplatiť pokutu v prejednávanej veci (odôvodnenia č. 340 až 357 Rozhodnutia).

308 Komisia potom pripomenula, že nedávno už uložila SGL vysoké pokuty za jeho účasť na iných kartelových činnostiach, a to konkrétne pokutu vo výške 80,2 milióna eur vo veci

s grafitovými elektródami a dve pokuty v celkovej výške 27,75 milióna eur za jeho účasť na karteli s izostatickým grafitom a na karteli s extrudovaným grafitom vo veci so špeciálnymi grafitmi (odôvodnenie č. 358 Rozhodnutia). Vzhľadom na vážne finančné ťažkosti SGL a pokuty, ktoré mu boli nedávno uložené, ako aj na skutočnosť, že rôzne kartelové činnosti, ktoré boli SGL vytýkané, prebiehali súčasne, sa Komisia rozhodla, že za týchto osobitných podmienok nie je nevyhnutné na účely zaručenia účinného odstrašenia uložiť SGL pokutu v plnej výške, a preto ju znížila o 33 % na 23,64 milióna eur (odôvodnenie č. 360 Rozhodnutia).

309 Vzhľadom na to, že Komisia naopak dospela k záveru, že situácia žalobcu sa veľmi líši od situácie SGL, nepriznala mu žiadne zníženie výšky pokuty na základe „iných faktorov". Komisia v tejto súvislosti uviedla, že celková výška pokút, ktoré boli doposiaľ uložené SGL pre súbežné kartelové činnosti, dosahuje takmer 10 % celosvetového obratu SGL v roku 2002, zatiaľ čo v prípade žalobcu, ktorému bola za jeho účasť na karteli s izostatickým grafitom uložená pokuta 6,97 milióna eur, predstavuje táto hodnota 1 %. Komisia takisto na základe porovnávacej analýzy finančných ukazovateľov zdôrazňuje, že finančná situácia SGL je oveľa horšia, než súčasná situácia žalobcu (odôvodnenia č. 361 a 362 Rozhodnutia).

310 Žalobca tvrdí, že Komisia tým porušila zásadu rovnosti zaobchádzania.

311 Treba poznamenať, že argumentácia uvádzaná žalobcom na podporu tohto žalobného dôvodu vychádza z predpokladu, podľa ktorého Komisia nebola vzhľadom na judikatúru a podľa samotného znenia Rozhodnutia oprávnená zohľadniť finančnú situáciu SGL a to či už samotnú alebo spolu s ďalšími okolnosťami. Keďže podľa žalobcu bola Komisia povinná pri stanovovaní pokuty nebrať zreteľ na platobnú schopnosť SGL, mohlo byť zníženie výšky pokuty odôvodnené len nedávnymi uloženiami pokút tomuto podniku.

312 Takéto uvažovanie umožňuje žalobcovi vylúčiť z porovnávacej analýzy zaobchádzania s SGL otázku finančnej situácie uvedeného podniku a sústrediť sa len na zohľadnenie uložených pokút (ktoré mu boli uložené vo veci so špeciálnymi grafitmi v Spojených štátoch a týmto Rozhodnutím v celkovej výške 50,02 milióna eur) a na základe uplatňovania zásady rovnosti zaobchádzania požadovať súvzťažné a pomerné zníženie výšky jeho pokuty.

313 Treba skonštatovať, že táto argumentácia žalobcu vychádza z nesprávneho predpokladu a musí byť preto odmietnutá.

314 Je totiž potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry nie je Komisia pri stanovovaní výšky pokuty povinná zohľadniť stratovú finančnú situáciu podniku, keďže uloženie takejto povinnosti by viedlo k získaniu neoprávnenej súťažnej výhody pre podniky, ktoré sú najmenej prispôsobené podmienkam trhu (pozri rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 146 vyššie, bod 370 a tam citovanú judikatúru), čo ale neznamená, že by tak nemohla urobiť. V tomto zmysle sa tiež nesú odôvodnenia č. 349 a 356 Rozhodnutia, ktoré takmer totožným spôsobom preberajú znenie vyššie uvedenej judikatúry.

315 Komisia v danom prípade znížila výšku pokuty uloženej SGL z dôvodu závažných finančných problémov spojených s nedávnym uložením dvoch pokút za porušenie práva hospodárskej súťaže, ktorých sa súbežne dopustil.

316 Žalobca pritom jasne nedokladá a v žiadnom prípade nepreukazuje, že by sa nachádzal v porovnateľnej situácií so situáciou SGL, zvlášť z hľadiska finančného stavu, a že sa toto porovnávanie s SGL týka situácie uvedeného podniku v rámci konania vo veci so špeciálnymi grafitmi alebo v konaní v prejednávanej veci.

317 Za týchto okolností objektívne rozdielna situácia SGL a žalobcu vysvetľuje a odôvodňuje rozdielne zaobchádzanie s nimi a Komisii v danom prípade nemožno vytýkať akékoľvek porušenie zásady rovnosti zaobchádzania či dokonca proporcionality.

318 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že všetky žalobné dôvody uvádzané žalobcom musia byť zamietnuté a že ním podaná žaloba musí byť tiež zamietnutá.

O trovách

319 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobca nemal vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania v súlade s návrhom Komisie.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Le Carbone-Lorraine je povinný nahradiť trovy konania.

Vilaras Prek Ciucă

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 8. októbra 2008.

Tajomník Predseda komory

E. Coulon M. Vilaras

Obsah

Skutkové okolnosti . . . . . II - 2675

Konanie a návrhy účastníkov konania . . . . . II - 2682

Právny stav . . . . . II - 2684

O nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa mala Komisia údajne dopustiť z dôvodu nevymedzenia relevantných trhov s predmetnými výrobkami, alebo prinajmenšom relevantných kategórií predmetných výrobkov . . . . . II - 2685

O kvalifikovaní porušenia . . . . . II - 2685

O konaní vedenom Komisiou . . . . . II - 2690

O údajne nesprávnom posúdení závažnosti porušenia a údajnej neprimeranosti východiskovej sumy pokuty . . . . . II - 2695

O údajne neprimerane vysokej východiskovej sume pokuty vzhľadom na obmedzený dopad inkriminovaných postupov . . . . . II - 2697

O údajne neprimerane vysokej východiskovej sume pokuty vzhľadom na malý podiel žalobcu na karteli . . . . . II - 2705

O údajne neprimerane vysokej východiskovej sume pokuty vzhľadom na obraty žalobcu . . . . . II - 2707

O zohľadnení odstrašujúceho účinku pokuty . . . . . II - 2714

O porušení zásady ochrany legitímnej dôvery . . . . . II - 2720

O dĺžke trvania porušenia . . . . . II - 2721

O poľahčujúcich okolnostiach . . . . . II - 2723

O nezohľadnení údajne pasívnej úlohy žalobcu . . . . . II - 2724

O nezohľadnení faktického neuplatňovania určitých dohôd a/alebo protiprávnych praktík . . . . . II - 2731

O nezohľadnení ukončenia porušovania pred začiatkom vyšetrovania . . . . . II - 2742

O nezohľadnení efektívnej spolupráce podniku v konaní, mimo rámca oznámenia o spolupráci . . . . . II - 2744

O spolupráci žalobcu v priebehu správneho konania . . . . . II - 2753

O nároku na maximálne zníženie o 50 % . . . . . II - 2753

O uvádzaných porušeniach zásady rovnosti zaobchádzania . . . . . II - 2761

O neznížení výšky pokuty na základe „iných faktorov“ . . . . . II - 2764

O trovách . . . . . II - 2767